

Готуємось
до
ДПА
2020

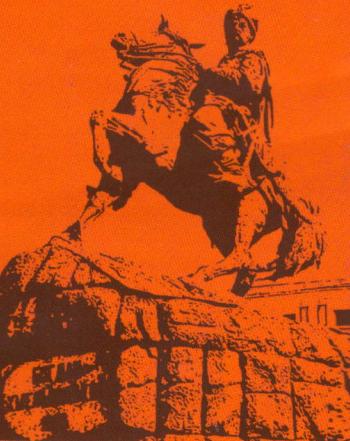
Олександр АВРАМЕНКО

ГР 7436614

УКРАЇНСЬКА МОВА

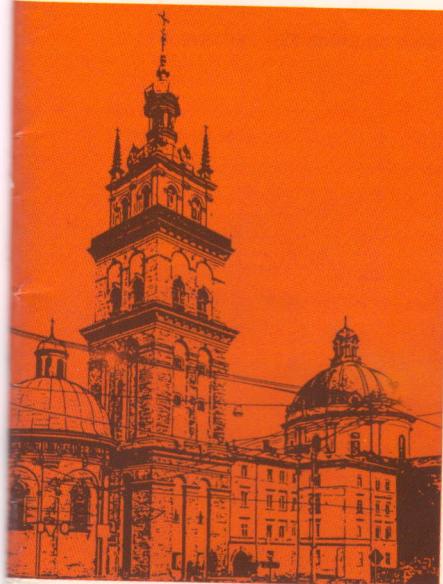
збірник диктантів

9
КЛАС

70
ДИКТАНТИВ

ГРАФІКА

Олександр Авраменко

УКРАЇНСЬКА МОВА

Збірник диктантів

9 клас

Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах

У такій ситуації варто писати листуванням тексту, якщо є
обов'язковий перелік тем, які вимагають писати в листуванні, але вони не відповідають умовам, вимогам
всієї тести. Ви можете зробити коротку замінку до листу робочого
після всіх реченням, які ви написали, від зважити, і додати
змогу уснам ретельно перевірити. Київ написал й виправити мальти
помилки. Текст треба написати в «Грамота» рано, відмінно, за кро-
вінок, але не пізно. 2019

Схвалено для використання в загальноосвітніх початкових закладах
комісіями з української мови Науково-методичної ради з питань освіти

Міністерства освіти і науки України

(лист ДНУ «ІМЗО» від 07.10.2019 № 22.1/12-Г-973)

Рецензенти:
О. В. Лобач, директор СПІ № 149 м. Києва, учитель української мови та

літератури;

Н. І. Богданець-Білоскаленко, доктор педагогічних наук, головний науково-виробничий співробітник Інституту педагогіки НАНУ України.

ВІДЕОМАТЕРІАЛЫ

А21

Авраменко О.
Українська мова: Збірник диктантів : 9 кл. / Олександр
Авраменко. — Київ: Грамота, 2019. — 56 с.
ISBN 978-966-349-791-4

Посібник складено згідно з вимогами чинної навчальної програми
для учнів закладів загальної середньої освіти з української мови для 5–9
класів зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017
№ 804, і призначено для тренувальних, контролльних робіт і ПРА.

Збірник містить нові тексти для диктантів, а також ті, що було створено
до проведення Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності
протягом останніх десяти років.

Тексти для диктантів, подані в збірнику, дібрано з класичної та сучасної
української літератури, історії та публіцистики. Вони призначенні для одніо-
вания правописних умінь учнів (орфографічних і пунктуаційних), перед-
бачають поглиблення знань з української мови.

Для учнів, учителів, викладачів та абiturієнтів.

УДК 373.5.091.26:811.161.2*к9

Авторські права захищені.

Жодна частина цього видання не може бути перероблена,
переведена, ксерокопійована, репродуккована або розмножена
будь-яким іншим способом.

«Грамота»

«Грамота»

© Авраменко О. М., 2019
© Видавництво «Грамота», 2019

ISBN 978-966-349-791-4

Методика проведення диктанту

Методика проведення диктанту є традиційною.

Вид роботи й називу тексту потрібно записати на дошці.

Спочатку вчитель читає весь текст, після чого не дає ніяких пояснень щодо його змісту, правописних особливостей та тлумачення значень використаних у ньому слів (з огляду на те, що тексти адаптовано для навчальних потреб, у них майже відсутня так звана авторська пунктуація, немає діалектізмів, застарілих слів, складної зі значеневого погляду, а тому малозрозумілої для учнів лексики тощо). Учителю може давати тільки коментарі формального характеру, як-от: розміщення заголовка, запис автора чи джерела тексту та ін. (хоча записувати автора тексту немає необхідності її робити че не обов'язково).

Як виняток, учителю може пояснити написання слова в тому разі, коли контекст не до кінця з'ясовує його написання (наприклад, Українське радіо в тексті № 66 «Українському радіо – дев'яносто років»).

Після прочитання всього тексту вчитель читає перше речення повністю, а учні тільки уважно його слухають. Далі це саме речення диктується для запису частинами, причому кожна частина, як правило, читається тільки один раз (частиною в цьому випадку треба вважати словосполучення з двох–п'яти слів або частину складного речення приблизно з тією ж кількістю слів). Учителю може повторно прочитати частину речення, якщо вона велика за обсягом, у ній змінено нормативний порядок слів або під дією певних зовнішніх чинників учні недочули якихось слів чи словосполучень. Після того як учні запишуть усе речення, його треба прочитати повністю повторно, щоб вони мали змогу перевірити записане.

У такий спосіб диктується кожне речення тексту. Учителю обов'язково вказує місце поділу тексту на абзаці. Після запису всього тексту він читає його ще раз від початку до кінця, роблячи паузи між реченнями, дещо тривалиші від звичайних, і надаючи змогу учням ретельно перевірити написане й виправити можливі помилки. Текст треба диктувати виразно, відповідно до норм літературної мови, з правильним наполонуванням слів та іntonу-

ваним звукового потоку, у такому темпі, щоб учні встигали вільно його записувати.

Після повторного читання всього тексту учні здають диктанти вчителеві. Часу для додаткової перевірки надавати не потрібно: сумніви щодо правописного оформлення роботи учні мають вирішувати в процесі написання.

Обсяг текстів для диктанту та час написання роботи

Обсяг текстів для контрольних диктантів чітко визначено чинною програмою з української мови: у 9 класі це має бути текст на 140–160 слів (на перший показник треба орієнтуватися на початку навчального року, на другий – наприкінці). Для написання контольного диктанту відводиться 30–35 хвилин.

Для написання тренувальних і контрольних диктантів учитель може скоротити текст на 10–15 слів, але не змінюючи його змісту.

Нормативи оцінювання диктанту

Під час написання диктанту учням не дозволяється використовувати допоміжні джерела (довідники, словники й іншу літературу та технічні засоби).

Бал	Кількість помилок
1	15–16 і більше
2	13–14
3	11–12
4	9–10
5	7–8
6	5–6
7	4
8	3
9	1+1 (нетруба)
10	1
11	1 (нетруба)
12	—

СВІТ НАВКОЛО НАС

1. Колір слова
А небо чисте, по-молодому усміхнене. Воно синє так, наче там висяло море волошок, і фіалок, і півників, і ще всячину квітів.

Мабуть, тому я віподобав дивитися на небо, бо з-поміж усіх колірів найдужче люблю синій. Іноді все в цьому світі уявляється мені синім: тополі над дорогою; вози, запряжені кіньми; дощі. Але чомусь не можу уявити, щоб молоко нашої корови Лиски було сине. І чомусь так само сметана для мене білє, і сир, і вареники із сиром. Якби стали іншими – і не їв би!

А якого колору слова? Тихе сенько вимовляю слово «зелений» – постає перед мною все зелене, і я вже чомусь не сумніваюся, що й саме це слово зеленого колору. Вимовляю слово «мама» – їй уявляється мені її добра усмішка, каре, іскристе мерехтіння в очах, ласкаве звучання голосу. Жолен колір, мабуть, не пов'язується з її образом, тільки здається, наче сяє чимось золотистим від очей, вишневим – од губ, яблуками – від рук. За цим щемко постає слово «рідна», яке, здається, зовсім позбавлене колору, а тільки дороге воно, ніжне, мов усі колори, узяті разом.

За Є. Гудалом
169 слів

2. Борщ
Борщ можна вважати зразком і вершиною кулінарного мистецтва Українів. Він символізує пінності і різноманітність української природи. Цю універсальну українську страву за ситністю та колоритом не порівняти з будь-якою іншою. Міркуйте самі: м'ясо, сало, сметана – це білки й жири, а капуста, картопля, буряк, морква, квасоля, кріп, часник і цибуля – вуглеводи, мікроелементи та вітаміни. Організм людини з найбільшою користю перетравлює їжу, до якої звик з дитинства, яка ніби ввійшла в її генетичний код.

Наваристий м'ясний борщ (навіть без другої страви!) відновлює сили заїнтою важкою фізичною працею людини. Легкий пісний борщик і наситить, і не завдасть шкоди хворому, який дотримується дієти.

В Україні дуже поширеній борщ з квасолею, яка раніше в меню селянина посадила важливе місце. Навесні, коли з'являється перша зелень, напіл господині починають готувати зелений борщ. М'ясній пісні зелені борші зазвичай заправляють дрібно порізаним вареним яйцем.

Останній штрих для господині — засмажка, яка вже остаточно робить страву борщем. Заправляють борщ по-різному, але зазвичай використовують сало, часник і цибулю. Для заточеної засмажки сало дрібно ріжуть з часником і цибулею чи розтирати у дерев'яних посудинах спеціальними товкачиками.

За В. Сутрунечком

3. Самобутній Бердичів

Про цього складали пісні й анекdoti, його називали містом-монастирем, містом-фортецею та волинським Ерусалимом. Він навдивовижу своєрідний, до того ж має пікаву історію. Якщо спробувати порівняти Бердичів з якимось іншим містом, то хіба що з Одесою. Тут так само намішано різного люду.

Ще 1801 року Бердичів було оголошено одним з найбільших комерційних центрів Європи. На той час не було людини, яка б не чула про знамениті бердичівські ярмарки. Вони відбувалися декілька разів на рік і збиралася в місті сотні комерсантів різних національностей.

З Бердичева розлеглося по світіх багато представників різних культур. Місцева бруківка пам'ятас звуки кроків Шблом Ал'ехема й Антона Рубінштейна, Василя Гроссмана та Володимира Горошиця. Тут народились оперний співак, професор Львівської консерваторії Остап Дарчук, український дитячий письменник Всеволод Нестайко та багато інших діячів. Уже друге століття місто особливо трепетно зберігає пам'ять про історію кохання, яка стала основою численних книжок і кінофільмів. Ідея про французького письменника Оноре де

Бальзака та красуню поміщицю Евеліну Ганську. Саме в Бердичеві вони одружилися в костелі Святої Варвари.

Непоговорну атмосферу старого містечка відчуваєш і нині, прогулюючись вуздькими вуличками.

За В. Сутрунечком

172 слова

Бальзак та красуню поміщицю Евеліну Ганську. Саме в Бердичеві вони одружилися в костелі Святої Варвари.

Непоговорну атмосферу старого містечка відчуваєш і нині, прогулюючись вуздькими вуличками.

За В. Сутрунечком

173 слова

3. Самобутній Бердичів

Про цього складали пісні й анекdoti, його називали містом-монастирем, містом-фортецею та волинським Ерусалимом. Він навдивовижу своєрідний, до того ж має пікаву історію. Якщо спробувати порівняти Бердичів з якимось іншим містом, то хіба що з Одесою. Тут так само намішано різного люду.

Ще 1801 року Бердичів було оголошено одним з найбільших комерційних центрів Європи. На той час не було людини, яка б не чула про знамениті бердичівські ярмарки. Вони відбувалися декілька разів на рік і збиралася в місті сотні комерсантів різних національностей.

З Бердичева розлеглося по світіх багато представників різних культур. Місцева бруківка пам'ятас звуки кроків Шблом Ал'ехема й Антона Рубінштейна, Василя Гроссмана та Володимира Горошиця. Тут народились оперний співак, професор Львівської консерваторії Остап Дарчук, український дитячий письменник Всеволод Нестайко та багато інших діячів. Уже друге століття місто особливо трепетно зберігає пам'ять про історію кохання, яка стала основою численних книжок і кінофільмів. Ідея про французького письменника Оноре де

Бальзака та красуню поміщицю Евеліну Ганську. Саме в Бердичеві вони одружилися в костелі Святої Варвари.

Непоговорну атмосферу старого містечка відчуваєш і нині, прогулюючись вуздькими вуличками.

За З. Єгоровою

172 слова

Бальзак та красуню поміщицю Евеліну Ганську. Саме в Бердичеві вони одружилися в костелі Святої Варвари.

Непоговорну атмосферу старого містечка відчуваєш і нині, прогулюючись вуздькими вуличками.

За З. Єгоровою

173 слова

4. Село базару

Міський житель ніколи не зrozуміє, що таке базар для села. Він не лише, так би мовити, модель економічних відносин місцевого масштабу, а ще й засіб комунікації.

Базар буває різний. Наприклад, коли раз-двічі на тиждень на центральну вулицю приїздить декілька машин з різноманітним крамом. Це для села справжня подія, але тут можна надовго запастися тим, чого немає в сільській крамниці. За базаром ревніво спостерігає Галюня — продавчина цієї ж крамниці. Вона чи не єдина, хто не любить базар, бо в її магазині цього дня різко знижується виторг. Однак незабаром і Галюня не витримує, покинувши магазин напризволяще, швиденько біжить до машини з насінням, щоб купити огірки.

Для місцевих мешканців базар — це не ѹ привід зустрітися з односельцями, які також неквалом сходяться до центру. Он тітка Марина прыміряє строкатий халат, а ѹ чоловік Петро з діловим виглядом вибирає інструмент на сусідній ятці.

А який він колоритний! Сало, гумові чоботи, коробки з рибою, розсада, ячиць з курчатами — чого тут тільки немає!

За Х. Майстренкою

157 слів

Бальзак та красуню поміщицю Евеліну Ганську. Саме в Бердичеві вони одружилися в костелі Святої Варвари.

Непоговорну атмосферу старого містечка відчуваєш і нині, прогулюючись вуздькими вуличками.

За Х. Майстренкою

157 слів

5. Мед

Усе, що походить від бджіл, корисне для людини. Майже всі продукти бджільництва з часів сивої давнини використовували з лікувальною метою. Мед, віск, квітковий пилок, прополіс, маточне молочко, бджолина отрута сприяють подовженню життя людини. Засвоюваність та енергетична цінність меду не мають собі рівних з-поміж інших продуктів харчування.

Про лікувальні властивості меду згадується в багатьох стародавніх лікарських порадниках. Про нього написано в літописах, билинах, оповіданнях і піснях. Авіценна у своїй книжці «Канон лікарської науки» писав: «Якщо хочеш зберегти мілість, обов'язково їж мед».

Мед — це солодка в'язка рідина з приємним запахом, яку медджоли виробляють з нектару квітів і паді¹. Збираються нектар, бджола збагачує його ферментами, що виробляються глютковою залозою. Прилетівши з некстаром у вулик, вона передає його іншим молодим меджолам, які баగаторазово перетягають нектар з хоботка в зобик і назад. Дозрілій мед бджоли запечатують у комірки стільників восковими кришечками. Він абсолютно стерильний і до того ж не втрачеє своїх властивостей тривалий час.

Сорт меду визначають за назвою медоноса — гречаний, липовий, акацієвий, а також за місцем його збирання — лісовий, польовий чи гірський.

170 слів *за Ю. Куронос'ким*

6. Історія пісні

Творчість знаменитого композитора Ігоря Шамо вирізняється яскравою образністю, ліричністю та мелодійністю. Особливістю стрінка в доробку композитора — пісенний жанр. Цілий цикл пісень маєстро присвятив своєму рідному місту, а найтолovніша з них — «Як тебе не любити, Києве мій» на слова Дмитра Луценка. Композиція не втратила своєї популярності й тепер і відзначила вже понад півстолітній ювілей, адже вперше вона прозвучала 27 травня 1962 року.

Пісню про Київ замовили Шамо та Луценку до святкування Дня Києва. Музичку Ігор Наумович написав лише за одну ніч, а вірш до пісні Дмитро Омелянович складав майже місяць. За спогадами дружини поета Тамари Іванівни, знамениті рядки «Як тебе не любити, Києве мій» Дмитро Луценко довго не міг придумати. Він шукав рефрен, ходив і постійно наспівував

¹ Паді — солодка липка рідина на листках рослин — продукт життєдіяльності комах, що на них живуть.

мелодію. Якось під час прогулянки містом почув, як один хлопець сказав дівчині: «Як тебе не любити!» А Дмитро Омелянович додав: «Києве мій». Так народилася легендарна пісня. Її першим виконавцем став популярний баритон Юрій Гулев — у той час коліс Кіївського оперного театру.

Після дебюту пісня здобула народне визнання, а 2014 року стала гімном нашої столиці.

За А. Антоchenko

7. Коти

Леонардо да Вінчі стверджував: «Навіть найменша кішка — шедевр». Її вважають чи не наймістичнішою твариною, здатною передбачати майбутнє. А очі кішки — це вікна в потойбічний світ. Мабуть, недарма давньостипетську богиню кохання та родючості Баст зображені у вигляді жінки з котячою головою. У її храмі жили сотні цих тварин, і всі вони мали привілеї.

Кішка охайні, любить чистоту й ретельно доглядає за собою. Вилізуванням своєї шубки присвячує три-четири години на добу. За її поведінкою можна передбачати погоду: скрутилася бубликом — на мороз, ховає мордочку під живіт — буде погана погода, чахас — піде дощ. А що вона дуже живуча, тому стверджують, що має дев'ять життів.

На переконання моряків, кілки на кораблі приносять удачу. А рибалки навіть беруть їх із собою на риболовлю, бо вірять, що матимуть щедрій улов. Переїжджаючи в новий будинок або квартиру, першою до оселі пускають кішку — на пластия. Можливо, тому, що тварина є символом домашнього затишку. А от намагатися виховувати котів немає сенсу, бо це дуже незалежні тварини.

158 слів

За Л. Геращенко

8. Фарби колись і нині

Люди почали малювати дуже давно. Наші далекі предки, розмальовуючи стіни печер і скелі зображеннями копілатих бізонів, величезних мамонтів, полохливих оленів і швидких коней, вірили, що всі ці тварини неодмінно стануть їхньою здо-

биччю. А щоб майонок з часом не зник, стародавні мисливці-художники спочатку гострим каменем висікали контури зображення й у заглибленні втирали глину, змішану з жиром. До речі, глину вважали першою фарбовою, вона буває жовтою, червоною, блакитною, зеленкуватою й білою.

Кожна з фарб, якими тепер користуються художники, має післяв історію. Наприклад, пурпур винайшли близько чотирьох тисяч років тому в Стародавньому Римі. Ця фарба коштувала надзвичайно дорого. Її добували зі стулок мушлі середземноморських равликів-багрянок, з десяти тисяч стулок отримували трохи більше грама фарби.

Один з відтінків темно-синьої фарби має назву «індиго», її виготовляли з чагарнику. Тканини, пофарбовані нею, учени знаходили навіть у гробницях давньоєгипетських фараонів. Батьківщина індиго — Індія.

Тепер фарби виготовляють з кам'яновугільної смоли й інших речовин. Виявляється, у звичайному чорному кам'яному вугіллі природа приховує надзвичайно багату гаму кольорів.

157 слів
За В. Миронцем

9. Я серед нив

Мої дні текуть тепер серед степу, серед долини, налитої зеленим хлібом. Безконечні стежки водять мене по нивах, а ниви котять та їй котять зелені хвилі та хлюпають ними аж у краї неба.

На небі — сонце, серед нив — я. Більше никого. Іду. Гладжу рукою соболину шерсть ячменів, шовк колосистої хвилі. Тихо пливе блакитними річками льон. Так тихо спокійно в зелених берегах, що хочеться сісти на човен і поплавити. А там ячмінь хициться та тче з тонких вусів зелений серланок. Волошки дивляться в небо. Тепер пішла пшениця. Біжить за вітром, немов табун лисиць, і блищає на сонці хвилясті хребти. А я все йду.

Урешті зупиняюся. Мене спиняє біла піна гречок, запашна й легка, наче збитка крилами бджіл. Просто під ноги лягла співуча арфа й гуде на всі струни. Стою й слухаю.

Повні вуха маю того дивного гомону поля, того шестуступовкову, того беззупинного, як текуча вода, пересипання зерна.

10

І повні очі сяйва сонця, бо кожна стеблина бере від нього й назад повертає відбитий від себе блиск.

151 слів

10. Величні гори

Гори, здавалося, були наче невиспаній під золотистим туманом, що піднімався та спускався, ніби потягалися сонно, ніби ворушилися лініво. Усю ніч не давав їм спати шумливий водоспад. Ось осів туман, і з-під нього виринули задумливі білі голови. Вони застигли у своїй гордій величині.

Художник малював водоспад на сході сонця. За кожним мазком його пензля на полотні виринали дивні красоти, німіли величні скелі, шумів по них водоспад. Він відходив від полотна, приглядався, порівнював, знову підходив, як до немовляти, вдалим якімсь мазком доповнював недобачену риску — і картина ставала випуклиша та живільна. Тільки біда, що мало можна було зробити за день, бо барви змінювалися, тумани розсівалися, знікали, як сон чарівного літнього ранку, коли сонце піднімалося.

Уранішне сонце з'явилось з-за гор, як рожеве лижко дитини з-за тину, і цікаво дивиться в долину. Воно кинуло декілька променів, і ті забігали по палітрі.

А долиною стелиться дивна музика, стелиться голос сопілки, що на ній виграє лісова фея. Поволі голос стихає, і тільки водоспад шумить, і потік шепоче по камінні, і гори стоять — мовчазні, величні й горді.

170 слів

За В. Гжиським

11. Національний дороговказ

Тараса Шевченка завжди піанували наші предки. Ця популярність була не штучною, а природною й справжньою. Покільських хатách на стінах можна було побачити не лише ікони-образи, до яких молилися, а й портрети Тараса Шевченка, що нагадували нам про Україну, про нашу землю, яка мала свою самоубутність, перебувала в неволі й за якою тужили. Усе це уособлювалося портретом Тараса Шевченка. З його поезій ми дізнає-

мося про князів і гетьманів, рідну мову, традиції та дух предків. Українні цитували рядки з «Кобзаря», бо майже в кожній хаті була та дорога для них книжка. Усіх вражала його сильна й не- повторна поезия.

Тарас Шевченко давно став для народу символом, національним дороговказом, посланцем, якому рядки диктували небеса. Люди побачили в ньому свого пророка. І навіть у комп'ютерну добу слово поета не перестає бути актуальним, живим і наспіщим. Тому знову й знову друкують «Кобзар», проводять Шевченківські святá, установлюють поетові погруддя й пам'ятники, діти й закохані ходять вулицями, названими його ім'ям, а слово Кобзареве й нині хвилює та зворушує.

161 слово

За М. Савчуком

12. Perix та Україна

Часом в історії культури трапляються незвичайні поєднання. До них належить вплив української культури на творчість Миколи Perixa – відомого російського філософа, художника й поета. Любою до загадкової південної країни юному Perihu привів його перший учитель – академік Михайло Микенін, автор проекту пам'ятника Богданові Хмельницькому в Києві.

Perix мріяв про подорож в Україну, у Київ. «Пойдеш у Київ на могилу Тараса Шевченка — поклонись їйому низенько від мене й скажи, що любив і поважав я його, як рідного батька», – таким був заповіт Микеніна юнакові.

Прохання вчителя Perix виконав у 1896 році. Подорож запам'яталася захопленому юнаку як одне суцільне свято: «Був яскравий сонячний день, я пішов на базар. Тоді ще базар був справжнім гогольським зборицем. Чудові плáхти, намиста, вишиті сорочкі, стрічкі, ну ѹ шаровари, як сине море. Накулив плахт, різної всячини, наслухався дзвінкої співучої мови й назавжди зберіг пам'ять про бандуристів».

До речі, серед ранніх поетичних спроб молодого Perixa є начерк вірша, присвяченого Тарасові Шевченку. Автограф зберігається у відділі рукописів Третьяковської галереї.

157 слів

За О. Шостак

13. Мошни

Мошни залити весняними водами, а за ними на горизонті видніється пасмо Канівських гір, попід якими блищає води річки Рось, що вийшла з берегів. Справжня українська Венеція! Адже від хати, від села до Мошногір можна було долівати лише човном.

Містечко славилось умільцями. Серед селян було багато мулярів, теслярів, каменярів і штукатурів. Мошнівські майстри створили в Мошногорах найбільший у Європі англійський парк зі збереженням природних ландшафтів, підйом комплекс орігінальних архітектурних споруд. Ті, хто бачив парк у всій його красі, міг не їхати до Англії: це був справжній англійський стиль. Загальна довжина алей становила п'ятдесят кілометрів, тому пішки обійти парк було досить важко. Відвідувачі могли пересуватися легкими кабріолетами, у які вирягали по парі невеличкіх англійських коней.

Уже здаleку парк вирізнявся своїми мальовничими пагорбами, укритими густим лісом, серед якого виднілися споруди: в одному містці – покрівля будинку, в іншому – колонада ротонди, а на крайньому південному пагорбі – висока башта. Ротонда була подібна до розвалин грекього храму. Відвідувачі парку говорили: «Коли приїжджаєш у Мошногори, то створюється враження, що бачиш кутючик Греції».

166 слів

За М. Якименком

14. Щирі почуття

Старовинний дворянський рід Закревських відомий з писемних джерел ще першої половини XVII століття. Яскраву сторінку в історію цього роду вписав і Тарас Шевченко.

Навесні 1843 року, після тривалої розлуки з Батьківчиною, митець приїхав в Україну. Чутка про прибууття Шевченка швидко поширилася між місцевим людом. Кожний свідомий українець, заможний чи бідний, вважав за честь зустрітися з Кобзарем, запросяти до свого дому.

Якраз у червні цього року в маєтку Тетяни Волховської було влаштовано гучний бенкет, на який зібралися гости не тільки з Полтавської, а й із сусідніх губерній. З явилися на торжество і

Євген Гребінка з Тарасом Шевченком. Господина тепло вигала Кобзаря й надала їйому право першого бального танцю. Партерною ж поета була красуня з Березової Рудки Ганна Закревська.

До кінця життя Тарас Шевченко зберігав ширі почуття до Ганни. Перебуваючи на засланні в далеких казахських степах, він присвятив їй зворушливу поезію «Г. З.». Згодом написав наступний п'єдевр — «Якби зострілися ми знову...». Наприкінці XIX століття видатний український композитор Микола Лисенко поклав цю поезію на музику, подарувавши світові чудовий романський спів.

165 спів

15. Українська пісня в космосі

З поетичної спадщини українського поета-романтика Михайла Петренка до нас дійшло лише дев'ятнадцять віршів. А відомня їйому принесла поезія «Небо», яку було взято за основу всесвітньо відомої пісні-романсу «Дивлюсь я на небо...».

Цей твір одразу полобили люди. Коли ж до тексту долучився польський та український композитор Владислав Заремба й здійснив класичне аранжування мелодії пісні, вона стала воєнною народною. Кожний з видатних українських співаків мав зачесть прикрасити нею свій концертний репертуар. Її співали Іван Козловський, Дмитро Гнаток, Анатолій Солов'яненко — усіх і не перелічти.

«Небо» стало першою українською піснею, що залунала в космосі. У далекому 1962 році на навколоземну орбіту запустили новий космічний корабель «Восток-4», яким керував космонавт-українець Павло Попович. Пролітаючи над рідним краєм, незважаючи на заборону центру керування польотом на довільний витік інформації з космічного корабля, Попович вирішив вийти в ефір з привітанням до людей. Павло Романович мав чудовий голос, і тому його привітання з космосу прозвучало в пісенний формі.

«Дивлюсь я на небо та й думку гадаю, чому я не сокіл, чому не літаю...» — полинула через ефір до Землі, до всього безмежного простору знаменита українська пісня.

176 спів

За М. Шкуркою

16. У червоній майстерні Брюллова

Червона майстерня Карла Брюллова. На стінах, розмальованих червоною фарбою, — полотна художників епохи Відродження, праворуч — роботи Венеціанова, ліворуч — господаря. Полід стінами стоять сервант, дивани й крісла роботи італійських майстрів, у центрі зали — довгий овальний стіл з різьбленими стільцями. Праворуч — мольберт, за яким працює художник, збоку — невеличкий столик. На серванті — погруддя античних філософів. Уздовж центральної стіни — колони зі свічниками.

Брюллов малює. Навпроти нього на театральному подіумі актор Красевський читає «Дон Жуана». За столиком чають Венеціанов і Григорович. Гости, знявши верхній одяг, сидять у жилетах і фраках різних кольорів і фасонів. Мода на короткий жилет поширилася з Франції, де він дістав назву від театрального персонажа Жиля, який його носив. Дехто з модників носить декілька жилетів одночасно, при цьому спідній неодмінно виглядає з-під верхнього. Актор Красевський, одягнений у п'ять жилетів, закінчивши читати «Дон Жуана», попрощається. Брюллов, одягнений у три жилети і поверх блійшовкової сорочки з невеличким жабо, наносить останні штрихи на картину.

148 спів

17. Нації страви

Неподалік від обійтія Шевченків зібрається чималий гурт святково вбраних жінок, закутаних квітчастими хустками з полотна, а в декількох були навіть плов'які чи вовняні. Деякі жінки одягли намітку поверх хустки чи очіпка — шапочки, яку молоді після весілля на людях не знімають. За взуття їм слугують личаки, постоли, черевики чи чобітки. Господині зносять у складину страви: на столах з'являються сало, кров'янка, пече́не й варене м'ясо, яйця. І риби наварили, насмажили, насолили, нав'ялили. Знається і молочні продукти: масло, сир, а також мед. Чимало готують страв з борошна: загірку, галупкі, гареники. Хліб переважно житній, рідше —

пшеничний та ячмінний, а ще — коржі, перепички, млинні й сметана до них.

Чимало тут і овочевих страв з капусти, буряків, моркви, пастернаку та ріпні. Квашену капусту й огірки кладуть на столи. Є й цибуля, і ягоди, і всяка зелень: петрушка, кропива, кріп. У скляніх чи керамічних горщиках ставлять різні кваси, узварі та хмільний мед.

Усе це виставляють на довгі столи, укриті білими ряднами, що слугують замість скатертин. У весь посуд, у якому господині поприносили страви, оздоблений орнаментом — ліпним, різьбленим чи мальованним.

Усе це виставляють на довгі столи, укриті білими ряднами, що слугують замість скатертин. У весь посуд, у якому господині поприносили страви, оздоблений орнаментом — ліпним, різьбленим чи мальованним.

171 слово

За А. Цвід

18. Хмара і дюна

Одна молода хмара народилася над Середземним морем. Не встигла їй вирости, як вітер погнав її разом з усіма родичами геть, у далеку Африку. Щойно вони прибули на континент, відчули інший клімат: угорі палило сонце, а внизу переливалися золотом розпеченні піски Сахари. Вітер вирішив погнати хмарі далі, у джунглі, тому що впустелі дощі непадають. Але донитлива молода хмарка відстала від турту, щоб оглянути велику пустелю.

Після тривалої прогулянки вона помітила, що одна з дюн усміхається їй. Хмара широко всміхнулася й запитала:

— Хочеш, я покроплю тебе додцем?

— Так, але ж ти помреш, якщо перетвориш своє біляве волосся на дощ, — відповіла дюна.

— Любов николи не вмирає, — мовила хмара й почала полівати дюну країльями дощу. І так тривало, аж поки над дюною не з'явилася ніжна веселка.

Наступного дня маленька дюна вкрилася квітами. Коли інші хмари пропливали над пустелею їй бачили позеленілу дюну, вони думали, що то починається ліс, і випадали дощем. Завдяки хмарі, яка не побоялася відати своє життя за любов, маленька дюна перетворилася на прекрасний оазис, що під покровом дерев дарував затінок мандрівникам пустелі.

173 слова

З книжки «365 притч»

19. Стежка

Жили собі два сусиди. Іван був самотній, а Михайлі мав велику родину. Настала зима, поспівав пухнастий сніг. Раніше Іван вийшов розчистити сніг на подвір'ї. Поки він чистив стежку, подивився, як там справи в сусіда. А в Михайла була добра протоптана стежка. «Який швидкий, випередив мене, — пробурмітів він собі під ніс і додав: — Невже Михайлі встас відосвіта хаяйнувати?»

Наступного ранку знову випав сніг. Іван устав на півгодини раніше, узявся за роботу, а коли зиркнув на сусідове обійстя, здивувався: там стежку вже було прокладено. Третього дня снігу намело по коліна. Він устав ще раніше, вийшов надвір, а в сусіда — стежка рівна, пряма, навдивовижу гарна!

Після обду зустрілися вони на вулиці, поговорили про се про те, і тут Іван начебто ненаrocом запитує:

— Послухай, Михайлі, а як ти встигаєш так пшидко сніг на подвір'ї почистити?

— Той спершу здивувався, а потім засміявся:

— Та я ніколи його їй не чишу, то до мене дружи ходять.

3 книжки «365 притч»

20. У кожного свій півден

Відлітаючи на південь, ластівкі сіли відпочити на дерево, під яким був курнік. Вони говорили про те, як чудово на півдні, і тими бесідами захопилася одна курка. Раїтом вона подумала: «Я теж хочу на південь!» Набравшись відваги, вискочила на огорожу, повернулася на південь і, спіймавши попутний вітер, пілотила щодуху. Шоправда, за декілька метрів курка гепнулася в яблучневому саду. І тут вона побачила рай на землі: тинисті широкі дерева, соковиті яблука, опулалої навіть сторожа! Повернувшись, вона із захватором розповідала про все іншім курям.

І от ластівки знову сіли на дерево й заговорили про південь. Але тепер кури вже не мовчали, як зазвичай. Почували про море, скелі, пісок, вони сказали: «Які скелі й пісок? Що ви верзете? От у нас є свій курячий авторитет! Й уставлена літунка почала гарячково розповідати про яблука, опудало й сторожа. «Он він

який — південь, — сказали кури. — А те, що розповідаєте ви, це просто якась маячня, якій ви самі не вірите, а іншим тільки туманите голову. Тепер ми самі все знаємо».

Ластівки якось загадково всміхнулися й, нічого не кажучи, полетіли на південь.

174 слова

З книжки «365 притч»

21. Бароко

Стиль бароко, що з Італії поширився по всій Західній Європі, сприйняла українська архітектура здебільшого через Галичину, надавши їйому власної творчої самобутності. Дорогоцінними пам'ятками того періоду постали два храми в Густинському монастирі. 1682 року почали будувати Преображенський собор недалеко від Лубен, що на Полтавщині. На високопірному березі річки, у мальовничій лісній околиці, підвісився благоліпний храм.

Архітектор Йоган Баптист став опоряджати його на зразок західноєвропейських будівель, а потім наші майстри, що завершували роботи, додали цілком характерні для українського бароко деталі. У бароковій архітектурі єднаються велич загальнєвропейського мистецького прагнення й українська майстерність. Згадаймо знакові взірці цього стилю: собор Святого Юра у Львові, дзвіниця Софії Київської, Андріївська церква.

Іконостас Української церкви виокремлюється як твір мистецтва, дістаючи багату, часто кількаповерхову композицію.

У ньому легко відчувається риси з природи та побуту, національний колорит. Старі майстри з тонким мистецьким відчуттям вибирали місця для зведення церков. Храмові споруди над будинками та садами надають єдності й викінченості красиводіві, еднаючи небо й землю.

153 слова

За В. Баркою

Дядько Роман викохав садок. На одній гілці яблуко сніжно-біле, а на сусідній — золотаве або й зовсім червонощоке. Визирати яблука з-поміж листя, сміються до сонця, наливаються, спіють.

Дядько на хвильку зупиняється біля межового стовпчика й шугає рукою в загадковий свій вузол. З вузла з'являється яблуко — червонообске, свіже, велике, мов сонце вранішне. Дядько, ніби мильуючись, потримає його перед собою й кладе обережно на стовпчик. Так він іде — і від яблук, що складе на стовпчики, польова доріжка змінюється. Сіра, у пилочці, вона стає зовсім іншою — лежить між стернинами весела, уся наче засвітилася від тих яблук. Іде дядько Роман і вдає, що не помічає хлоп'ят, які, мов зайчата, причайлися в бур'яні край дороги. Насправді ж він знає, що хлопчики-пастушкі з хвилюванням ждуть цього незвичайного дня.

Біля одного стовпця дядько затримується трохи довше й, обернувшись, дивиться на уквітчану яблуками дорогу. Та тільки він знікне за пагорбом, пастушки зриваються разом на ноги, щасливо мчать чимдуж від стовпця до стовпця ѹ на льоту схапують яскраві дарунки, що для них так розкішно вродили на голих придорожніх стовпцях.

МО 171 слово
даної книжці відмінної письменниці й поетеси За О. Гончаром
«Одній літньої пісні»

23. Пасіка

Пасіка в Степана була велика. Погода весь час стояла ясна, сонячна. Коли-не-коли проходили теплі рóсняни дощі, квіти росли буйно, і тому бджоли за весняну пору мали добру здобич. У кінці травня вони почали ройтися, вилігати зі своїх хаток, тож Степан ледве встигав ловити їх і збирати до вуликів.

У весь день його кремезна й висока, злéтка зіпнута постать з широкими плечима ходила по пасіці. Його червоне обличчя з сивуватою бородою свіглилося м'яко усмішкою, а хитруваті добро-веселі очі заклонотано дивилися за вуликами.

Посеред паски стояли низинки, чепурно підмазані жовтою глиною яблуні й груш та тоненькі стовбури слив, а біля них — невеликий плетений курінь, у якому Степан зоставався на ніч спати.

Стомлені за денну пору бджоли вели якусь тиху таємну нараду між собою, і тільки було чутно ніжне заспокійливе гудіння. Небо було м'яке, оксамитово-темне, і бліді вогнишки зір проповідавали про північну сторону, яку відмінно відмінило

кими струмками пробирається в курінн, потроху згасали останні думки, і все зливалося в солодкому сні.

За М. Івченком

24. Леся

Леся підійшла до бордо й усміхнулася, згадавши дядька Михайла Драгоманова. Вона збиралася написати йому черговоголиста, проте лумки дівчини витали далеко.

Леся згадала, якою дівчинкою вона була; у чотири з хвостиком роки вже читала книжки, любила співати. У п'ять років батьки подарували їй фортепіано, на якому швидко вивчилася грати й навіть самостійно складала музичні твори. Леся згадала, як років у шість захопилася шпіттям і випилюванням. Вона пам'ятає слово в татових очах, коли маленькою подарувала йому власноруч вишиту сорочку.

Улітку 1876 року сталася подія, яка закарбувалася в душі й слогадах маленької дівчинки на все життя. Вона з братом Михайлом відпочивала в селі Жабориці. Поліські казки, пісні, повір'я та звичай зачарували Лесю, а особливо її вразили неймовірна краса урочища Нечимного й таємnicтв'я тамтешнього озера. Мабуть, з їого летенд і народилася через багато років «Лісова пісня».

Чому листи завжди пинуться легто, а сьогодні — жодного рядка? Чи це спогади дитинства аж так змінили настрій?

За О. Ільченком

25. Іде весна

Ще зовсім недавно важко було сонечку прорбитися промінням крізь хмарі. Вони нависают над землею, а ми поглядаємо на небо, питуючи: «Коли ж ти, сонечко любе, розтопиш увесь сніг?»

Та ось повертається зі школи мружин очі від яскравого світла. Сонце вже бавиться. Ще не припікає, а тільки лагідно торкається до обличчя. Це ж березень прийшов — перший місяць весни,

Десь уже мчать до нас з далеких країв заклопотані шпаки. Спочатку з'являється самець, а через кілька днів і їхні подруги — самички. Так само прилітають по черзі жайворонки й зяблики — теж наші перші весняні гости. Незабаром ми почуємо їхні гучні весняні пісні. А які чисті голоси в пташок!

На це вотки пагорках зашвіла мати-й-мачуха, у неї квіткі яскраво-жовті, ніби краплини вранцінного сонця. З-під торішнього листя соромливо виставляє свою фюлетову квітку волохатий сон, що надів на себе пухнасту шубку, щоб не боятися нічного холоду.

А по-справжньому сонце почне оживляти все після двадцять первого березня, коли день дорівнює ночі. Далі дні почнуть збільшуватися, а ночі коротнати. Іде справжня весна.

За О. Копиленком

26. Українська ніч

Чи знаєте ви українську ніч? О, ви не знаєте української ночі.

Вливітесь в неї: напинувся безмежний небесний намет, розгорнувся, горить і дихає він. Земля вся в сріблому сяйві, і чудове повітря рухає океан пахощів. Божественна ніч!

Непорушино, натхнено стали ліси, повні темряви, і величну тінь кинули від себе. Тихі ї спокійні ставки. Холод і пітьма їхніх вод оточені темно-зеленими стінами садів. Незаймані зарости черемхій черешень боязко простиагли своє коріння до студених вод і зірдка лопнути листом, немов сердячка і гніваючись, коли нічний вітер, підкравшив умить, цілує їх. Усе кругом спить.

Угорі все дихає. Усе дивне, усе уроочисте. А на серці їй бентжно, і дивно, і зграй срібних привидів виникають у нічній глибині. І раптом усе ожилло: і лиси, і ставі, і степи. Сиплетися величний гром українського солов'я, і здається, що й місяць заслухався його посеред неба.

Мов зачароване, дримає на горі село. Ще дужче, ще краще виблискують проти місяця купи хат, ще сліпучі виринають з пітьми низенькі їхні стіни. Пісні замовкли. Усе тихо.

За М. Гоголем

27. Єдина у світі випущита книжка

Олена Медведєва та Анна Тимошок над вишитою книжкою працювали майже рік, уявивши за основу перше видання «Кобзаря» 1840 року.

За допомогою техніки стебівки на матеріалі, який у народі називають «диким льоном», майстри відтворили тексти восьми поетичних творів. Вірші вишиті мовою оригіналу без скорочень. До речі, абсолютно всі авторські знаки також збережено.

Тексти «Кобзаря» автори доповнили відповідними ілюстраціями, вишитими хрестиком. Відтворено шість малярських творів Тараса Шевченка періоду ранньої творчості. Майстри ні кажуть, що найважче було працювати саме над ілюстраціями, адже перевести картини в схеми для вишивки, дібрati кольори, які б відображали Шевченкову гаму, не так уже й просто.

Майстри погоджуються, що найскладніше було створити портрет молодого Тараса, його «Катерину» і маловідому роботу «Визволення Петра Апостола з темниці», що символізує звільнення Шевченка з кріпацтва.

Книжка має сорок вісім сторінок. Переплетення та шкряна внутрішня обробка зроблені за зразком оформлення стародруків. Випущий «Кобзар» важить трохи більше трьох кілограмів, а зберігають його в спеціальній шкіряній сумці-футлярі. Брати книжку в руки можна тільки в білих рукавичках.

159 слів

За I. Бабій

Ірий — це казкова країна, де ніколи не буває зими, де сонце дніює й ночує на ясно-зелених пагорбах, де карасі надвечір вичадають на піщаний берег і лагідно ведуть бесіду з акулами та щуками, де вовчиці вигдововують своїм молоком янят, а леви наглядають за курчатами, аби ті не заблукали в лісових негрях.

Ірий — це край, куди щосені поспішає птаство й звідки воно повертається весною, аби в нас перелітувати. Це край, я маю тепер забезпечене існування: для мене кладуть спеціальну подушку, для мене топлять уранці грубу, мені залишають їжку й відчиняють кватирку, бо я не терплю цілодenneї неволі.

Зараз дрімаю собі солоденько й можу втіпло помряті та поміркувати на дозвилі. А ще люблю поринути в спогади, адже життя котяче не таке вже й нудне. Людське, на мою думку, значно нудніше. Звісно, я суджу про нього, знаючи свою господиню та ще кількох сусідів, але чомусь мені здається, що цього досить.

167 слів

22

звідки дме теплій вітер, що приносить відлигу в найпотіші морози, і ти знаєш, що завтра ліпітимуться сніжки й на великий перерві клас на клас піде війною. А після школи ти допізна ковзатимеш з гори, підмостили до блиску вичовганий лист зализа.

Ірий — це країна морозива в крихких хрускотливих відерцях, які обрізаєш, наче шкірку груш, аби потім надовше лишився в роті смак солодкого закрижавленого молока. Це країна, де існує насправжки те ідеально прекрасне життя, про яке тобі з першого шкільного дня розповідають учителі й про яке так гарно пишеться в книгах. Ірий — це країна твого майбутнього.

162 слова

За В. Дроzdом

Ірий — це країна морозива в крихких хрускотливих відерцях, які обрізаєш, наче шкірку груш, аби потім надовше лишився в роті смак солодкого закрижавленого молока. Це країна, де існує насправжки те ідеально прекрасне життя, про яке тобі з першого шкільного дня розповідають учителі й про яке так гарно пишеться в книгах. Ірий — це країна твого майбутнього.

162 слова

За В. Дроzdом

29. Кіт на подушці

Я кіт, що лежить на м'якій подушечці. У хаті добре й затишно, а за шибами пливє й пливе сніг. Я лініво мрежуся й тихо муркаю. Холод і сніг — це не для мене. З правого боку повіває теплом: моя господиня перед роботою натопила грубу. У кімнаті нікого немає, крім мене, отож увесь день вона слугує тільки мені. І я не можу не перейматися поважністю, усвідомлюючи це. Вони, люди, страшенно комедні. Нашому братові скористатися з іхньої добродушності не завадить. Зрештою, хочуть тішитися нами — хай платять, і ніхто мені цього не заперечить.

Я маю тепер забезпечене існування: для мене кладуть спеціальну подушку, для мене топлять уранці грубу, мені залишають їжку й відчиняють кватирку, бо я не терплю цілодenneї неволі.

Зараз дрімаю собі солоденько й можу втіпло помряті та поміркувати на дозвилі. А ще люблю поринути в спогади, адже життя котяче не таке вже й нудне. Людське, на мою думку, значно нудніше. Звісно, я суджу про нього, знаючи свою господиню та ще кількох сусідів, але чомусь мені здається, що цього досить.

За В. Шечуком
Художник: Ольга Сидорова
Літературний редактор: Ольга Сидорова
Коректор: Ольга Сидорова
Комп'ютерна верстка: Ольга Сидорова
Комп'ютерна верстка: Ольга Сидорова

30. Вождь племені

Іван Даценко був солдатом, який став справжньою легендою, вождем племені.

1967 року радянська делегація прибула до Канади на міжнародну виставку. Приїхав суди й танцюрист Махмуд Есамбаєв. Особливого інтересу експонати виставки в нього не викликали, тому він попросив відвезти його в резервацію до справжніх індіанців і познайомити з вождем. Там на танцюриста чекала несподіванка: спочатку здивувала шкіра вождя, а коли той заговорив українською, Есамбаєв ледь утримався на ногах.

Виявилося, що під час Другої світової війни Іван Даценко вважався одним з найкращих льотчиків, на рахунку якого було двісті тринацадцять бойових вильотів. Українець навіть отримав звання Героя Радянського Союзу. Але навесні 1944 року його літак збили. Уважаючи Івана мертвим, у документах сухо написали: «Не повернувся з бойового завдання». Насправді ж після тривалих поневірянь він потрапив до канадських індіанців. Коли одружився з донькою вождя, сам дістав цей титул, а ім'я — Пронизливий Вогонь.

Хоча тривалий час цю історію замовчували, проте Есамбаєв не втримався й розповів сенсаційну новину, коли вже Радянський Союз розпадався. За мотивами цієї історії українські кінематографісти зняли фільм «Той, що пройшов крізь вогонь».

170 слів

31. Енді Воргол

Андрій Варгола народився в США в сім'ї закарпатських емігрантів. Юлія Варгола, його маті, мала надзвичайний художній хист, тож змогла розгledити в синові талант. Після Технологічного інституту Варгола почав підкорювати Нью-Йорк. Першим успіхом художника були малюнки для взуттєвої фабрики. Його псевдонімом з'явився внаслідок помилки в друкарні, але Андрієві сподобалося нове ім'я — Енді Воргол.

Фірмовим стилем тепер уже Воргола були портрети знаменитостей у техніці шовковографії — повторення одного й того самого зображення. Першим був мальонок з кількома обличчя-

ми кіноакториси Монро в різних кольорах, і саме з цим асоціюється Воргол у більшості людей.

Згодом художник купив приміщення на Манхеттені й назвав його «Фабрикою», де збиралася вся нью-йоркська болема. Енді зумів поставити мистецтво на конвеер: майстерня випускала майже сто шовковографій на день.

Якось Енді сказав: «Я хотів би бути таким же знаменитим, як короля Великобританії». Восени 2012 року Елизавета II купила чотири свої портрети, створені Ворголом, і виставила їх у Віндзорському замку.

Коли Енді помер, на його банківському рахунку було сто мільйонів доларів. Усі гроші митець заповів художнім організаціям.

164 слова

32. Чуже обличчя

Жив собі один чоловік. Щодня прокидаючись, він ішов до кімнати, у якій було безліч масок. Вони висіли на стінах, лежали, розкидані, на дивані, на туалетному столику, на підлозі й навіть на підвіконні. Маски були різні: глиняні, пластмасові, паперові, заїздені дерев'яні. Чоловік широку вибирав потрібний їому зліпок.

«Візьму оци, — подумав, — укотре простягаючи руки до глиняної личини, — вона найбільш правдива, бо натуральна». Носив її цілий день, але глиняна маска була незручна, якась важка. Наступного ранку вибрав паперову — у ній чоловік почувався найзручніше, тільки на доні вона дуже швидко розмокла. Потім зупинився на пластмасовій. Ця була легка, маєже не відчутина на обличчі, і лише запах хімічної сполуки нагадував про себе.

Щоденінні експерименти залишили негативні наслідки: синій, алергічні реакції, одні маски спадали, інші тиснули. Лицеві м'язи почали атрофуватися, і на душі було кепсько від того, що він грав чужі ролі. Чоловік почав викидати по одному експонату зі своєї колекції — і з часом кімната спорожніла. Нарешті залишилася тільки та маска, у якій було найкомфортніше. І це було його власне обличчя.

166 слів

З книжки «365 притів»

відвідувачів. Не обділений увагою їй експонат, що демонструє зародження торнадо.

«Торкайсь експонат, експериментуй, проводь досліди!» —

закликають працівники музею. Отже, завдяки цьому підходу

наука для відвідувачів стає цікавою.

171 слово

За матеріалами Інтернету

Більшість зразків музейної експозиції виготовлено

ручас працюючими санаторієм

до музейного закладу членами Мов

36. Мандрівка до Буши

Буша — стародавнє подільське містечко, що розташоване в малювничій долині річки Мурафа ій Бушанки, які впадають у Дністер неподалік українсько-молдовського кордону. Тут, у Буші, тісно переплігаються різні епохи нашої історії, про які розповідають місцеві музеї та легенди.

На пагорбі — Музей трипільської культури. Кераміка, знайдя праці й інші речі доводять, що люди мешкали тут протягом тисячоліть. Свідком дохристиянської давнини є печерний язичницький храм з кам'яним святилищем. Учені ѹ досі не знають, що означають зображення оленя, жінки та півня, витесані на стінах печери.

Легенди розповідають, що за часів Русі-України тут стояло місто Краснопіль, яке зруйнували татари. Нове поселення ніби то назвали на честь одної мешканки Басі, або Буші, яка вижила під час нападу.

Нова трагедія сталася тут за часів козацчини, у 1654 році. У творі «Облога Буші» Михайло Старицький описав захисники міста та подвиг Мар'яни Завісної, яка врятувала Бушу, підривавши пороховий погріб у замку.

Нині в місті можна відвідати історико-культурний заповідник,

там відновлено підземні ходи ѹ оборонну фортецю, церкву

та козацький цвинтар з кам'яними хрестами.

161 слово

За М. Іваненко

Відкритий музей-заповідник

Земляничкове

Луганська область

Волинська область

Історичні музейні експонати

«Торкайсь

експонат, експериментуй,

проводь досліди!»

— закликають працівники музею.

Отже, завдяки цьому підходу

наука для відвідувачів стає цікавою.

171 слово

За матеріалами Інтернету

Більшість зразків музейної експозиції виготовлено

ручас працюючими санаторієм

до музейного закладу членами Мов

37. Українська Амазонія

Унікальною природною пам'яткою, яка нагадує долини річки Амазонки, може похвалитися Волинь. Саме тут у 2007 році було створено Національний природний парк «Пріп'ять-Стохід», що складається із заказників, де поєдналися болота, дюни та ліси.

Їого загальна площа становить майже сорок тисяч гектарів. Туристів сюди приваблюють нерукотворні лабиринти річок Прип'яті та Стохіду, пливти якими на човні — неповторне задоволення.

Природний світ парку дуже багатий та різноманітний. Наприклад, тут можна побачити реліктові дерева та чагарники, а більшість тварин занесено до Червоної книги України. Крім того, у парку є пів'ять унікальних озер, які, на думку вчених, виникли ще в дольдовиковий період і є багатими на гіперін. Ця місцевість припаде до смаку ѹ шанувальникам давнини, які вподобають містечко Любешів з його історичними пам'ятками XVII–XVIII століть. Передусім тут варта уваги садиба Чарнельчиків, від якої, на жаль, залишилися лише в ізні ворота та ландшафтний парк. А ще цікаво побувати в місцевому костелі й монастирі капуцинів.

147 слів

За А. Шляхтичим

Дніпропетровська область

38. Тóківський каскадний водоспад

На Тóківський каскадний водоспад, створений бурхливими потоками річки Кам'янки, — справжній оазис, що вражає красою. Це витвір природи, який виник ще в мезозойську еру, тобто понад півтисячоліття тому. Протяжність водоспаду сягає тридцяти метрів, загальна висота — близько шести. Особливо привабливим він стає під час весняного паводка. Природна пам'ятка неповторна не лише завдяки каскадам, а її порогам і

славетним гранітним ваннам. Води протікають по гранітних породах, які мають характерний червонуватий відтінок.

Водоспад овіянний численними легендами, одна з яких пов'язана з ім'ям копового отамана Петра Калнишевського, який нібито склав тут свої скарби. Ще одна легенда розповідає про Тамірис – доньку кімерійського царя. Якось на шляху дівчини, яку переслідували скіфи, з'явилася степова річка. Вона попросила, щоб Тамірис подарувала їй своє намисливо

то. Заради порятунку царівна кинула прикрасу у воду – і річка перетворилася на бурхливий водоспад, що знищив усіх переслідувачів.

Відвідини гідрологічної пам'ятки дарують любителям прекрасного багато приемних спогадів, адже краєвиди біля водоспаду справді вражають.

149 слів

За матеріалами Інтернету

Донецька область

39. Соляні печери Соледара

Соледар, місто соляного промислу, здавна славиться шахтами. Колись тут добували сіль. Тепер це місце стало надбанням туристів.

Протяжність соляних печер вражає. Уявіть: у грудні 2003 року в одній з печер була запущена повітряна куля. Ця подя ввійшла до Книги рекордів Гіннеса. Величина цієї грандіозної печери – близько тридцяти, а довжина – кількасот метрів. Не дивно, що тут чудова акустика. У жовтні 2004 року в цій зали відбувся концерт Донбаського симфонічного оркестру під керівництвом австрійського диригента Курта Шміда. Музикант, вражений акустикою, розповідав: «Ноти злітали до стелі печери, а потім, ніби хмари, спускалися вниз».

Печери багаті на різні діві, створені із солі: скульптури, футбольне поле та навіть церква.

Повітря, насичене мікрочастинками солі, має цілющий вплив на організм. Недарма дедалі більшої популярності набуває спелеотерапія – лікування шляхом привалого перебування в умовах мікроклімату соляної печери. Це справжній порятунок для багатьох людей.

30

нок для тих, хто має проблеми з органами дихання. Без жодних медикаментів можна отримати позитивний результат. Природні діива – ось найкращий лікар!

154 слова

За Ю. Воротцового

Житомирська область

шляху дівчини, яку переслідували скіфи, з'явилася степова річка. Вона попросила, щоб Тамірис подарувала їй своє намисливо

то. Заради порятунку царівна кинула прикрасу у воду – і річка перетворилася на бурхливий водоспад, що знищив усіх переслідувачів.

Відвідини гідрологічної пам'ятки дарують любителям прекрасного багато приемних спогадів, адже краєвиди біля водоспаду справді вражають.

149 слів

За матеріалами Інтернету

Донецька область

39. Соляні печери Соледара

Соледар, місто соляного промислу, здавна славиться шахтами. Колись тут добували сіль. Тепер це місце стало надбанням туристів.

Протяжність соляних печер вражає. Уявіть: у грудні 2003 року в одній з печер була запущена повітряна куля. Ця подя ввійшла до Книги рекордів Гіннеса. Величина цієї грандіозної печери – близько тридцяти, а довжина – кількасот метрів. Не дивно, що тут чудова акустика. У жовтні 2004 року в цій зали відбувся концерт Донбаського симфонічного оркестру під керівництвом австрійського диригента Курта Шміда. Музикант, вражений акустикою, розповідав: «Ноти злітали до стелі печери, а потім, ніби хмари, спускалися вниз».

Печери багаті на різні діві, створені із солі: скульптури, футбольне поле та навіть церква.

Повітря, насичене мікрочастинками солі, має цілющий вплив на організм. Недарма дедалі більшої популярності набуває спелеотерапія – лікування шляхом привалого перебування в умовах мікроклімату соляної печери. Це справжній порятунок для багатьох людей.

31

Житомирська область

шляху дівчини, яку переслідували скіфи, з'явилася степова річка. Вона попросила, щоб Тамірис подарувала їй своє намисливо

то. Житомирщина є однією з найбільш лісистих областей України, край боліт та озер. Але мало хто знає, що тут наявіть є невеличка гірська система – Овруцький кряж.

Саме в лісах Житомирщини загубилося Кам'яне Село – скupчення величезних валунів різної форми, що розташовані в лісі біля села Рудні-Замисловицької. Назву валуни отримали через подібність до села. Деякі з них нагадують хати, церкву та школу. Є брили, розміщені в певній послідовності.

Про цю дивовижну місцевість складено чимало легенд. Місцеві жителі особливо пишаються історичною бувальщиною про поход київської княгині Ольги на древлян, під час якого вона дійшла до магічного Кам'яного Села й повернула військо назад.

Існує ще одна легенда про те, що колись було заможне село, але з дуже жадібними хазяями. Одного разу тут проходив мандірник і попросив хліба в господаря. Але скупий хазяїн відмовив. Подорожній виявився Богом. Він виштовз із села, озирнувся – і воно скам'яло. На одному з каменів, де Він відпочивав, залишився слід ноги. Місцеві жителі вважають, що слід має цілющі властивості.

157 слів

За О. Василюком

шляху дівчини, яку переслідували скіфи, з'явилася степова річка. Вона попросила, щоб Тамірис подарувала їй своє намисливо

Одним з найвідоміших туристичних об'єктів Закарпаття є єдина в Україні ферма плямистих оленів у селі Ізі, що недалеко від Хуста.

Рідкісні тварини з'явилися тут ще в минулому столітті. Вертолотом їх доставили сюди з Північної Європи. Оленів розводять, щоб добути з рогів речовину пантокрин. Її застосовують як лікарський засіб при перевтомі, неврозах, для підвищення працездатності.

У наш час пантокрин подешевшав, тому оленячу ферму перетворили на туристичний об'єкт.

Подивитися на цих плямистих тварин їдуть численні українські та закордонні туристи. Головне – узяти із собою побільше сухарів, хліба, а також бананів. Через огорожу відвідувачі ферми годують оленів. Але треба пам'ятати: їх не можна гладити, бо спрацьовує набутий інстинкт самозбереження.

Доглядачі оленів розповідають, що середня вага новонародженого оленята становить п'ятнадцять кілограмів. У літку тварини пасуться, а взимку їх годують зерном і сіном.

Послухавши цікаву розповідь про рідкісних тварин і погодувавши їх, відвідувач можуть сфотографуватися з оленями, щоб потім поділитися враженнями з друзями.

146 слів
За матеріалами Інтернету

42. Острів Хортиця
Запорізька область
«Русини досягають острова, названого Георгієм, і на цьому місці роблять жертвоприношення», – зазначав у Х столітті візантійський імператор Костянтин Багрянородний. Це була перша письмова згадка про найбільший річковий острів Європи. Тоді Дніпром проходив шлях «з варягів у грекі», пропливаваючи яким іноземці могли бачити легендарну Хортичу.

На цій землі кійвські князі схрещували мечі в боях з половцями та гагарами. А ще кажуть, що саме на Хортиці зародилося козацтво. Адже, як свідчать документи, козацьке поселення було засновано тут у 1556 році. Цьому сприяв Дмитро Вишневецький. На острові Мала Хортиця, який пізніше назувується острівом Байди, він побудував справжню фортецю.

Рідкісні тварини з'явилися тут ще в минулому столітті. Вертолотом їх доставили сюди з Північної Європи. Оленів розводять, щоб добути з рогів речовину пантокрин. Її застосовують як лікарський засіб при перевтомі, неврозах, для підвищення працездатності.

У наш час пантокрин подешевшав, тому оленячу ферму перетворили на туристичний об'єкт.

Подивитися на цих плямистих тварин їдуть численні українські та закордонні туристи. Головне – узяти із собою побільше сухарів, хліба, а також бананів. Через огорожу відвідувачі ферми годують оленів. Але треба пам'ятати: їх не можна гладити, бо спрацьовує набутий інстинкт самозбереження.

Доглядачі оленів розповідають, що середня вага новонародженого оленята становить п'ятнадцять кілограмів. У літку тварини пасуться, а взимку їх годують зерном і сіном.

Послухавши цікаву розповідь про рідкісних тварин і погодувавши їх, відвідувач можуть сфотографуватися з оленями, щоб потім поділитися враженнями з друзями.

146 слів
За матеріалами Інтернету

Нині Хортиця – місце козацької слави, де дегально відтворено побут запорожців, передано атмосферу їхнього життя. Унікальний острів-музей – це узагальнений образ козацької столиці, у якому представлено основні будівлі Січі, а саме: церква, курені, будинок кошового отамана, канцелярія, військові скарбнички та школа.

Острів Хортиця зберігає не тільки історичні пам'ятки, а й славиться унікальною природою. Тут ростуть декілька багатовікових дубів, а також водяться ондатри, лисиці, зайці, куніці й навіть лосі.

162 слова
За Н. Понятшин

Івано-Франківська область
Галицький парк

Щорічно в Україні реєструють сотні винадків браконьєрства. Однак є їй захисники дикої природи, які намагаються зупинити її нещадне знищенння. Серед них Володимир Бучко – колишній мисливець, котрий заснував Центр реабілітації диких тварин при Галицькому національному природному парку.

А розпочалося все з лисеняти. Коли воно було зовсім маленьким, небайдужі забрали його в мисливців і віддали Володимиrowі. Лисеня півдико прижилось в нього та звикло до людей. Згодом відвідувачі почали приносити в парк поранених ссавців і птахів, тому у Володимира виникла ідея створити центр реабілітації для них. Це потребувало багато ресурсів і спеціальних знань. Потрібно було забезпечити умови, у яких тварини зможуть самостійно добувати їжу. Працівники парку лікували вовків, лісових котів, біленив, борсуків, зайців, сов і соколів і повертали їх у дику природу.

Нині відвідувачі парку можуть спостерігати за реабілітацією багатьох різних звірів, навіть ведмедів. Володимир складає реестр рідкісних тварин з Червоної книги України, яких незаконно утримують у приватних звіринцях і цирках. Його мета – забрати цих звірів у Галицький парк, щоб їх зберегти.

159 слів
За І. Дик

Київська область

44. Парк «Київська Русь»

Ви хотіли б побувати в стародавньому Києві й відчути атмосферу Київської Русі? Нині це можливо завдяки грандознай реконструкції давнього міста неподалік від Києва, у селі Копачеві. До речі, місце вибрано не випадково: його згадують у літописах, а ландшафт і ростлинність такі ж, як у Києві тисячолітньої давнини.

Ініціатори створення парку «Київська Русь», залишаючи істориків та етнографів, відтворили дитинець давньоруської столиці в масштабі один до одного.

Реконструйоване місто оточують оборонні споруди: дев'ятиметровий вал завдовжки п'ятого кілометра, п'ятиметровий рів, в'їзна брама зі спорожовими вежами. У вийшовни крізь Михайлівські ворота заввишки двадцять один метр, ви побачите княжий двір і посолські хороми, садиби князя і крамниці торговців-ремісників, а також ярмарок майстрів. А ще тут є нагороди на рунах пещера Нестора Літописця.

Парк славиться справжньою княжою конюшнею! Тут є понад тридцять різних порід скакунів, які, як свідчать історичні джерела, були в Чингісхані, Александра Македонського й інших відомих полководців.

У парку можна відчути дух історії: почуття скрип возів, прімряти шолом і колчугу, сісти в сідло бойового коня й вистрілити з лука. Тут на кожного чекають власні відкриття та незабутні враження.

За матеріалами Інтернету

Kirovogradskaya oblast'

45. Загадкові камені

Межові камені, які знайшли неподалік від міста Кропивницького, — археологічна пам'ятка доби пізнього неоліту. Це два ряди з п'ятнадцяти пар паралельних кам'яних монолітів. Дослідники вважають, що це культа споруда. Паралельні бурили однаково. Найвищою є друга пара, висота наступних змен-

шується, відстань між сусідніми брилами збільшується, а лежать на іншому березі річки.

У березні 2011 року тут працювала міжнародна експедиція. Закордонні археологи визнали, що подібних пам'яток у Східній Європі мало, а іхній вік — приблизно три тисячі років.

До речі, з цими каменями пов'язана давня легенда. Ще до всесвітнього потопу диявол вирішив розділити землю на дві частини: одну — для праведників, а іншу — для грішників. Межею між ними була дорога, якою дупи праведників прямували в рай, а грішників — у пекло. Це не сподобалось Всевишньому, і Він зруйнував дияволське творіння.

Останнім часом це місце приваблює численних туристів. Поблизу — курган бронзового віку та гроб, розкопки якого свідчать про наявність культурного шару. Гут знайдено залишки багаття, черепки посуду та кістки тварин.

За К. Блокін

154 слова

AP Krym

46. Херсонес Таврійський

Історія Херсонеса, руїни якого знайдено на території сучасного Севастополя, є частиною історії декількох держав: Стародавніх Греції, Риму та Візантії. Саме тут, згідно з літописом, відбулося хрещення князя Володимира, який поширив християнство в Київській державі.

Територія археологічної пам'ятки охоплює межі стародавнього Херсонеса Таврійського, що виник у V столітті до нашої ери. Місто було огорожено великими оборонними стінами й розплановано за схемою, поширену в давньогрецькі часи. До наших днів збереглося багато споруд: еліністичний театр, римська цитадель, середньовічні християнські храми, житлові квартали та майстерні.

Археологи досліджують територію Херсонеса сто вісімдесят років. За цей час відкрито більше третини міста. Серед знахідок є унікальні, а саме: присяга громадян Херсонеса, декрети, фрески, мозаїки, християнські ікони. Загалом у музеїному зібранні заповідника — понад двісті тисяч предметів старовини.

Тут відвідувачі проводять багато часу, розглядаючи численні експонати або насолоджуючись прогулянкою стародавнім городищем. Охочі взяти участь у розкопках можуть зробити це, попередньо домовившись з адміністрацією.

За матеріалами Інтернету

144 слова

Луганська область

47. Козацька архітектура

У Луганській області шанувальники старовини зможуть побачити історичні об'єкти, варті уваги. Наприклад, у селі Нагільно-Тараєвці є Свято-Успенська церква, який понад двісті двадцять років. Однак не тільки вона має історичну цінність, адже, поглянувшись на будівлі цього села, розумієш, що кожна з них – пам'ятка архітектури.

Більшість будинків зведені зі сланцевої породи, тому товщина стін іноді сягає пістдесяти сантиметрів, навіть дахи в них зроблено з каменю.

Фасад кожної будівлі має незвично високу й широку призьбу, а дах підпертий дерев'яними стовпами. Це вигадали козаки пристра років тому, щоб було зручно злаштути з коня й прив'язувати його до стовпа. Також привертають увагу малі вузькі двері. Їх робили такими, щоб мати перевагу під час оборони від нападників. Через них заходили лише по одному, притнувшись. Таку оселю могла захищати навіть жінка, якщо вона під час нападу ворогів залишилася вдома сама.

Пікаво, що новобудови в Нагольно-Тараєвці й нині споруджують у звичному для села стилі.

За О. Василоком
146 слів

Львівська область

48. Диво природи

Грот Прийма – унікальна, малоюдома широкому загалу пам'ятка природи, розташована за сорок кілометрів від Львова. Гранітні скелі, які виступають з морського дна, утворюють унікальні форми, які нагадують

тварин, предмети побуту чи інші. Іх називають «грифонами», «богомолами», «лісовою підстилкою» та іншими назвами.

За матеріалами Інтернету

144 слова

Неважкаючи на невелику відстань від міста, знайти грот, що затубився серед великої лісу, не так уже й просто. Але варто відшукати, адже він вражає своєю химерністю: здається, ніби він збудований з кісток казкових істот. Пікаво, що грот Прийма – друге поселення неандертальців, яке було знайдено на території України. Отже, це пам'ятка археології європейського значення.

Грот має три рівні. На двох верхніх розташовані маленьки печери, з яких можна побачити сусідній каньйон. Саме в цих печерах 2004 року було знайдено рештки праісторичних істот, вік яких сягає сорока п'яти з половиною тисяч років. Крім цього, тут знайдено чотири кам'яні гостроконечники, кістки ведмеди й перепалену деревину.

Як дістатися до грота? Зі Львова треба доїхати до Миколаєва – районного центру Львівської області. За містом, поблизу цвинтаря, є сходи, якими ви спуститеся до кар'єру, обійтесь його й потрапите в ліс. Неподалік побачите скелі, пічери й каньйон. До уроочища протягнено стежки, обабіч яких розставлено вказівники.

За матеріалами Інтернету
160 слів

Миколаївська область

За О. Василоком
146 слів

Львівська область

За матеріалами Інтернету
146 слів

Характерники.

Нині Актівський каньйон відвідує багато туристів. І без перебільшення можна сказати, що той, хто тут побуває, отримає незабутні враження й обов'язково захоче сюди повернутися.

50. Найдавніший фунікулер України

Чи знаєте ви, що перший український фунікулер було збудовано в Одесі? Його відкрили 1902 року. Ідея належала молодому інженерові Гятніцькому, який запропонував місцевій владі розробити підйомну дорогу з Приморської вулиці до Приморського бульвару. Міська влада оголосила конкурс на найкращий проект, але відстукалися тільки французькі архітектори. Вони не врахували у своїх кресленнях особливостей місцевості, тому перемогу здобув усे�-таки Гятніцький.

До речі, довжелезні Потьомкінські сходи, біля яких розміщено одеський фунікулер, спочатку були лише архітектурною візитівкою міста, бо їх рідко використовували за прямим призначенням. Звичайні робітники ніколи не спускалися сходами до порту, на роботу йшли переважно Польським, Військовим чи Левашовим узвозами. Але з роками кількість людей, які хотіли потрапити до порту, збільшувалася, тому й виникла ідея створити під'їзд з дверима

Цікаво, що робота одеського фунікулера декілька разів перервалася, а 1969 року підйомник узагалі міг зупинитися назавжди, але його замінили на ескалатор. Однак наприкінці дев'яностих років минулого століття одеська влада вирішила повернути місту фунікулер. Урочисте відкриття підйомника відбулося 2005 року, і донині він залишається родзинкою історичного центру Одеси.

50. Найдавніший фунікулер України

Чи знаєте ви, що піраміди є не тільки в Єгипті та Мексиці, а й у Європі? На нашому континенті їх три: одна – в Італії, ще дві – в Україні, а точніше – на Полтавщині.

її отослужила, а на верхньому оулі поодувана дзвінниця.

Другу праміду наприкінці XIX століття спорудив український дворянин Ігнатій Закревський. Її стіни було збудовано з африканського шліфованого граніту. Південний вхід охороняла статуя богині Ісіди, а інтер'єр прикрашали давньоєгипетські фрески й цитати з Біблії. Це був склеп, де Закревський упокій останки своїх батьків, а згодом сам був похований у ньому.

На жаль, у минулому столітті пам'ятки було попкраджено. Нині праміду Білевича частково відновлено, у ній проводять богослужіння. А піраміда Закревського ще тоді стоїть.

168 слів *за Є. Заносінко*

52. Польське діво

Історія Губківського замку, руїни якого приваблюють туристи, рясно пересипана легендами. Коли саме збудували один із найдосконаліших на Волині комплексів, не знає ніхто. Але відомо, що навіть Луцька фортеця поступалася Губківському замку. Споруда була побудована у формі трапеції, мала отири кутові вежі з бійницями, в'їзну браму та підйомний мост. До речі, глибокий колодязь, видовбаній у скелі, зберігся дотепер.

Одним з власників замку був Олександр Семашко, якого називали поліським Дракулою. Жорстокому володареві присували магічні знання й надприродні здібності. Кажуть, у замкових підземелях князь зберігав неймовірні скарби. Вони й донині не дають спокою «чорним» археологам. Інша легенда розповідає, що поблизу Губківського замку заховано булаву гетьмана Богдана Хмельницького, яку й досі охороняють душі козаків.

Ще одна загадка села Губкова – унікальний краєвид. У цьому місті Случ ніби розтинає височенні скелясті береги. Деякі з них сягають двадцяти п'яти метрів заввишки.

Як на Поліссі утворився скелястий пейзаж? До цього часу вчені сперечаються й висувають різноманітні гіпотези. Однак дивуєше одне: флюра правого кам'яного берега суттєво відрізняється від лівого.

162 слова
За А. Петриком

Сумська область

Скіфські кургани

На початку ХХ століття відомий археолог С.І. Гоголь написав працю про скіфські кургани. Вона стала першою науковою працею, в якій було зроблено висновки про скіфські кургани. Це була велика подія в науці та історії України. С.І. Гоголь був першим, хто вивів скіфські кургани з міфів та легенд. Його праця стала основою для багатьох наступних досліджень. С.І. Гоголь був першим, хто вивів скіфські кургани з міфів та легенд. Його праця стала основою для багатьох наступних досліджень.

Скіфські кургани трапляються на території майже всієї сучасної України, але земляні насипи Сумщини виокремлені вченими в посульську групу. Перше місце серед курганів Посуля посідає скіфський некрополь, що поблизу села Пустовійтівки.

На початку ХХ століття в цьому некрополі було понад шістсот насипів. Нині залишилося близько двохсот п'ятдесяти курганів. Серед них є такі, що не поступаються за величиною царським курганам зі степового Причорномор'я. Найбільший пустовійтівський насип сягає двадцяти одного метра – це найвищий курган Лівобережної України. Під час розкопок було виявлено під насипом поховану яму завглибшки понад чотири метри. У ній знайшли гробницю – балочний зруб зі стовпами по кутках. Вона була перекрита зверху двома рядами дубових брусків.

Одним з власників замку був Олександр Семашко, якого називали поліським Дракулою. Жорстокому володареві присували магічні знання й надприродні здібності. Кажуть, у замкових підземелях князь зберігав неймовірні скарби. Вони й донині не дають спокою «чорним» археологам. Інша легенда розповідає, що поблизу Губківського замку заховано булаву гетьмана Богдана Хмельницького, яку й досі охороняють душі козаків.

Ще одна загадка села Губкова – унікальний краєвид. У цьому місті Случ ніби розтинає височенні скелясті береги. Деякі з них сягають двадцяти п'яти метрів заввишки.

Як на Поліссі утворився скелястий пейзаж? До цього часу вчені сперечаються й висувають різноманітні гіпотези. Однак дивуєше одне: флюра правого кам'яного берега суттєво відрізняється від лівого.

162 слова
За А. Петриком

Сумська область

Скіфські кургани

На початку ХХ століття майже всієї сучасної України, але земляні насипи Сумщини виокремлені вченими в посульську групу. Перше місце серед курганів Посуля посідає скіфський некрополь, що поблизу села Пустовійтівки.

На початку ХХ століття в цьому некрополі було понад шістсот насипів. Нині залишилося близько двохсот п'ятдесяти курганів. Серед них є такі, що не поступаються за величиною царським курганам зі степового Причорномор'я. Найбільший пустовійтівський насип сягає двадцяти одного метра – це найвищий курган Лівобережної України. Під час розкопок було виявлено під насипом поховану яму завглибшки понад чотири метри. У ній знайшли гробницю – балочний зруб зі стовпами по кутках. Вона була перекрита зверху двома рядами дубових брусків.

Предмети, знайдені тут під час розкопок, є окрасою багатьох музеїв України й закордоння. Загалом у курганах Посуля знайдено понад двадцять мечів, сто наконечників, два десятки панцирів і більше двохсот вузечок.

Скіфські кургани Посуля – історична цінність Сумщини й усієї України. Проте, на жаль, пам'ятку поступово знишують місцеві аграрії.

151 слово
За матеріалами Інтернету

152 слова
Тернопільська область

153 слова
Джуринський водоспад

Однією з перлин Тернопільської області є Джуринський водоспад. Це найвищий рівнинний водоспад України, адже його висота сягає шістнадцяти метрів.

Є декілька версій щодо виникнення водоспаду. За однією версією, його створили татари в 1620 році, щоб захопити оточений водою неприступний Червоногородський замок. Зруйнували крізь, нападники змінили русло річки, щоб вона обмінела твердиню.

За іншою версією, водоспад було створено під час перебудови замку на палац польськими пляхтичами Понінськими на початку XIX століття. Нібито навколо, як тоді було модно, посадили величезний ландшафтний парк і прикрасили його руко-творним водоспадом.

Ще одна версія розповідає, що його створено для млина. Для цього річки розділили, пустивши частину води новим річищем, на берегах якого й збудували млин. Стовидсоткового підтвердження цієї версії немає, але на скелястих берегах водоспаду й тепер можна побачити руїни старого водяного млина. Хоча, наймовірніше, Джуринський водоспад виник без людського втручання.

Водоспад без вагань можна назвати атракціоном, адже ви переживаєте неймовірні враження від мильування красою червоно-бурової землі та камінням з чіткими гранями.

155 слово
Джуринський водоспад

156 слово
Джуринський водоспад

За Ю. Корнійчука

удару літака об землю утворилася воронка, з якої пробилися солоні підземні джерела, що наповнили цле озеро. Утворена водоюмай за своїми цілющими властивостями не поступається знаменитому Мертвому морю. Кажуть, наше озеро значно солініше за ізраїльське: концентрація солі в ньому сягає тридцяти п'яти відсотків, а в Мертвому – лише тридцяти. Вода настільки солона, що в ній неможливо потонути. А ще завляки бағатому хімічному складу вода озера змішують від багатьох угроз.

Неповторний колір водойма має завдяки мікроводоростям, які під дією сонця вироблюють бета-каротин, забарвлюючи озеро в колір ранкової зорі. Що спекотніше літо, то більше водій випаровується й насиченнішої барви набуває рола. А відступаючи, вода залишає на березі тонни білого соляного піску. Місцями кристали зливаються, утворюючи справжні сталягмти. Білоніжний берег і рожеве озеро справляють незабутнє враження.

158 C. T. J. B.

О. Дүйсек

55. Історія палацу

Палац у Шарівці не надто відомий широкому загалу мандівників, його переважно знають шанувальники історії й ста-гансини. А колись він вважався справжньою окрасою Слободського панства. Цікава історія палацу. Майже двісті років тому панасником Шарівки став поміщик Петро Ольховський. Саме він збудував тут палац у неоготичному стилі. Щоправда, згомом Ольховський програв садибу в карти німцям, які потім возвели дровкола вишуканої споруди парк, прикрасивши його квотичними рослинами.

Наприкінці XIX століття масток перейшов у власність Леопольдові Кенігу, завдяки якому за палацом закрилося ще одне ім'я — Цукровий замок. Як свідчить легенда, цукровий загнат закохався в місцеву панянку, але вона не відповідала йому взаємністю й одружилася з Кенігом під тиском батьків. Та би розтопити серце норовливої дружини, Кеніг звелів ободувати величезні теплиці й щоранку приносив коханій вівіжі букети. А якось улітку їй захочілося покататися на санчах.

ах – 1 за одну ніч було насипано груку з цукру, що пані мала
можливість розважатися на ній разом з місцевими дітлахами.

Історики стверджують, що це лише гарна легенда. Хай там К, а Шарівський падал і зволоні вражав мандрівників своєю

100

За О. Кльосовом

56. Рожеъе Озено

На західному березі Азовського моря розкинулася шляхом системи мілководних солоних заток — Сиваш. У цьому місці загубилася унікальна рожева водойма — Лемурийське озеро.

За переказами місцевих, утворилося воно недавно. Саме тут, якщо засматрившися в озеро, можна було побачити винищувач, Від-

卷之三

Хмельницька область

3.1. Меджіола

Величну муровану фортецю, що відзеркальється в тихих водах Південного Бугу, варто побачити хоча б раз у житті. Уся історія Поділля сконцентрована в маленькому селищі – колись головному містечку Меджіобожі. Що на Хмельницчині

Своїми пам'ятками вони може вразити навіть найвибагливіші туристи, зоком шо проводяться відкриті концерти.

чинника Гургела, засток, що вважається однією з національних оборонних споруд України, руїни пізньоготичного костелу, кілька меморіальних колон, оборонна каплиця-ротонда XVII століття. Колись у цьому місті проповідував засновник хасидського руху Беніт, закохувався Тадеуш Костюшко, бували російські імператори й гостювали угорські князі. Тут щороку, наприкінці літа, сходяться у двобоях сучасні лицарі з усієї України. Меджібліж — віха в історії не тільки угорського народу, а й польського, єврейського і навіть угорського. Нині в приміщеннях замку працює музей з експозицією, присвяченою історії місцевої фортеці.

43

Меджибіж здавна відомий як місто, що мало торговельні зв'язки з іншими поселеннями Волині та Київщини. Перша письмова згадка про нього закарбована на сторінках Глітівського літопису — пам'ятки давньоруської літератури й історії, датованої серединою XII століття.

150 слів

О.Дяченко

Черкаська область

58. Буцький каньйон

Якщо ви мрієте побачити каньйон, то не обов'язково їхати за кордон, адже Україна дуже багата на природні диви. Зробіть собі подарунок, улаштувавши тур вихідного дня в Буки, що на Черкащині.

Тисячі років води річки Гірського Тікича точили граніт, доки не утворили мальовничий Буцький каньйон з крутими схилами. Цікаво, що навколо — рівнинна місцевість, а посеред неї — урвище грандіозних скель, які заввишки двадцять п'ять метрів. На початку каньйону стоїть старий млин XIX століття, а далі — водоспад Вир, що обов'язково вас зачарує. Гут свіже повітря, мальовнича природа й цікаві геологічні утворення.

Ще декілька років тому ніхто не знов про Буки, проте сьогодні на крутих схилах каньйону можна зустріти туристів із фотоапаратами. Якщо ж ви бажаєте насолоджуватися красою каньйону кілька днів, то можете зупинитися тут у наметах, але природа наче подумала про туристів. Майже біля самої річки в кінці каньйону ви знайдете галівину — ідеальне місце для наметового містечка. У Гірському Тікичи, звичайно ж, можна купатися.

Буки — чудове місце для сімейного відпочинку на свіжому повітрі.

160 слів

За К.Григоревою

Меджибіж здавна відомий як місто, що мало торговельні зв'язки з іншими поселеннями Волині та Київщини. Перша письмова згадка про нього закарбована на сторінках Глітівського літопису — пам'ятки давньоруської літератури й історії, датованої серединою XII століття.

О.Дяченко

Черкаська область

59. Міжрічинський ландшафтний парк

За сто кілометрів від Києва між Дніпром і Десною розкинувся Міжрічинський ландшафтний парк — один з найбільших в Україні. Важко повірити, але колись на цих землях вирувало життя. Та через будівництво військових об'єктів, а потім — водохospicца люди покинули цей край.

Сьогодні Міжрічинський парк — це величезна територія соснових лісів, піщаних дюн, унікальних непрохідних боліт, заплавних лук, вікових дубів, бересових пустин, ковилового степу, заростів олієнчаго й ісландського лишайників. Тут ростуть різні рослини: сон, півники болотяні та червонокнижні, півники сибірські, ряст. А ще — орхідеї, журавлина, бруслиця, калган і чебрець. Фауна парку: козулі, кабани, лосі, вовки, лисиці, олені, рисі, зайці, бобри, куници — вражася своїм багатством. Також тут можна поспостерігати за сірими журавлями, тетеруками й орланами. Щоправда, не всіх мешканців легко побачити, бо зазвичай тварини ховаються від людей.

На території парку облаштовано чотири марковані екостежки, якими можна мандрувати самостійно, але до всіх маршрутів доступ пільний. окрім того, на території парку проходять тематичні екскурсії, спортивні змагання, водні походи, волонтерські заходи, а також організовуються тренінги, що навчують основ виживання в дикій природі.

164 слова

Із сайту «Мандруй Україною»

Це місце було настільки бажаним, що претендентів на волонтерським Хотинським фортепіано залучали до конкурсу на кращу композицію, яка повинна була виконуватися в фортепіано. Хотинська фортепіанна школа

60. Хотинська фортеця

Це місце було настільки бажаним, що претендентів на волонтерським Хотинським фортепіано залучали до конкурсу на кращу композицію, яка повинна була виконуватися в фортепіано. Хотинська фортепіанна школа

Найдавніша фортеця, відома сучасним науковцям, побудована в VII–VIII століттях, її незначні рештки виявлено під час розкопок. На жаль, визначити час будівництва дерев'яної фортеці, а отже, і міста Хотина не вдалося, бо будівництво кам'яного замку зруйнувало найдавніші культурні напашування.

Суворий та грізний вигляд мають оборонні стіни фортеці. Зовні їх прикрашають викладені з кількох квадратів, уписаних один в один. Найбільша башта прямокутна, у ній – три яруси бійниць для важкої артилерії. Над фортечними стінами височать чотири башти.

Нині на території Хотинської фортеці створено Державний історико-архітектурний заповідник, проведено численні реконструкції битв, тут організовують фестивалі та знімають історичні фільми. Згадаймо хоча б такі відомі кінострічки, як «Захар Беркут», «Д'Артаньян і три мушкетери», «Тарас Бульба» і ще понад сорок фільмів.

За Б. Сачуком

173 слова

ВСЕУКРАЇНСЬКІ РАДІОДИКТАНТИ

61. Молодий Франко

Змалку Іван був допитливим хлопчиком, мав добрку пам'ять. За два роки початкової школи він навчився читати й писати українською мовою. Коли Франкові минуло вісім років, батьки відали його до школи в Дрогобич. За підсумками навчального року він виявився найкращим учнем. З його успіхів особливо пінівся батько. «Я не бачив його, а тільки коли мене викликали першого, щоб одержати нагороду, то я почув, що він голосно заплакав», – згадував Іван. А через два місяці батька не стало.

Хлопець продовжив навчання в гімназії Дрогобича. У цей час він втратив і матір. Хоча й важко жилося сироті, проте в гімназії Іван виявляв феноменальні здібності: міг майже дослідно повторити подану вчителем на уроках інформацію, досконало

оловодів німецькою та польською мовами. Франко захоплювався збирannням книжок, за обсягом їхного бібліотека нараховувала їх майже п'ятсот.

У дев'ятнадцятирічному віці Іван Франко вступив на філософський факультет Львівського університету. Як талановитого й успішного студента, його звільнili від плати за навчання, призначили заохочувальну стипендію.

Юнак навчався також у Чернівецькому й Віденському університетах, в останньому, захистивши дисертацію, здобув ступінь доктора філософії.

168 слів

3 тіркучника

62. Радіодиктант національної єдності – п'ятнадцять років

Коли й де виник диктант як спосіб перевірки грамотності, навряд чи скажеш напевне, але відомо, що саме слово «диктант» походить з латини. Це слово-чужинець має чимало родичів в українській мові: диктувати й диктор, диктат і навіть диктатор.

Нап диктант, однак, нічого спільногого, крім етимології, не має ні з диктатом, ні з диктаторами: ця акція, що відбувається в День української писемності та мови вже вп'янадяте, добровільна.

До речі, телевіділ диктанті пишуть французи, і поляки, і китайці... Та український диктант особливий, по-святковому вроčистий.

Щороку дев'ятого листопада, уважно прислушуючись до голосу Українського радіо, пишуть диктант люди різного соціального статусу й віку. А потім, окрім самих робіт, надсилають іще й листи. «Мені хотілося написати диктант, але цього дня мусив пласти череду, – розповідає тринадцятирічний Андрій Власенко з Черкащини й додає: – Що ж, я причепив приймач за гілку й писав на пасовиці, а потім, повернувшись додому, переніс написане з чернетки в чистовик».

І хоча раніше текст писали пером, останнє півстоліття – кульковою ручкою, а згодом, кажуть, можна буде набирати його на комп'ютері, диктант усе одно єднатиме нас!

171 слово

О. Травневий

63. Історія пісні «Червона рута»

За переказами, що досі існують у Карпатах, рута — жовта квітка, яка в ніч на Івана Купала лише на декілька хвилин стає червоного. Дівчина, що її знайде їй зірве, буде щаслива в коханні.

Пісно «Червона рута» у 1968 році написав дев'ятнадцятирічний студент Чернівецького медичного інституту Володимир Івасюк. Як же народився задум її написати?

У великий батьковій бібліотеці юний Володя, тоді ще старшокласник, натрапив на видану 1906 року збірку коломийок, упорядковану Володимиром Гнатоком. В одній із них він прочитав про чарівне зілля — червону руту.

Для юного музиканта цей образ став зворушливою знахідкою, справжнім одкровенням. У пошуках історії про цю квітку він багато мандрував селами, особливо гірськими, шукуючи ключ до розкриття таємниці, і згодом знайшов новий варіант коломийки про червону руту, а ще записав легенду про загадкове чар-зілля.

На обласному телебаченні Івасюк мав добрих друзів, яким повідомив про дві нові пісні. Їхня прем'єра відбулася в програмі «Камертон доброго настрою». І ось настало свято Володині музики та поезії — торжество його творчої роботи. «Червона рута» визнана піснею року в Радянському Союзі на конкурсі «Пісня-71».

169 слів

За В. Бровком

64. Юрій Кульчицький

Мало хто в Україні знає про Юрія Кульчицького, хоча цей українець відкрив Європі запашний східний напій — каву.

Родом він з української шляхетської родини Кульчицьких-Шелестовичів із Самборини. Замолоду пішов на Січ. Під час одного з походів Юрій Кульчицький потрапив у полон, де досконало вивчив турецьку мову та звичай. Саме там він відкрив для себе неповторний смак та аромат кави. Пізніше Кульчицький служив в австрійській дипломатичній місії. Він відіграв важливу роль у легендарній Віденській битві, яка, до речі, зумінила

48

Крім будинку й медалі, рятівник отримав від міської влади Відня триста мішків кави. Зерна кави залишили в обозі турки, що працювали, австрійці вважали їх корном для верблодів. Однак тварини каву їсти не захотіли.

Підприємливий українець не розгубився й відкрив кав'ярню. Відениям кава припала до смаку. Кульчицький, оглянувшись турецьке ворання, частував своїх гостей, пом'якшуючи смак кави медом, дукром, а згодом — молоком і вершками.

Нині одна з віденських вулиць названа на честь героя-кавовара, на ній же українцеві встановлено погруддя.

О. Травнєвий

65. Пioner na nivі elektroniki

Утілення ідеї дальнобачення — спільне колективне літище багатьох учених і радіоентузіастів різних країн. Та вперше у світі створити повністю електронну систему передавання на відстань рухомого зображення й, крім того, навіть здійснити його практичну трансляцію почастілю лише Борисові Грабовському — сину поета Павла Грабовського.

1924 року він винайшов пристрій, що став основовою передавальної телевізійної трубки. Ученій змусив промінь рухатися поверхнею надчутливої металевої пластинки, на яку проектувалася зображення. Незабаром наш земляк та його другі отримали

вітчизняний, а потім — міжнародний патент на винахід. Минув час, і шістдесятирічний учений, на превеликий подив, прочитав у книжці Уїлсона, яка, можливо, потрапила йому до рук випадково, про те, що винахід, зроблений ним раніше, немовбито здійснили американці. Обурений несправедливістю, він розочинає боротьбу, захищаючи не лише особисту славу, а й пріоритет вітчизняної науки та техніки.

Кранку в суперечках про авторство винаходу телебачення поставила ЮНЕСКО — Організація Об'єднаних Націй із питань освіти, науки і культури. Вона юридично визнала першість за Борисом Грабовським. Як бачимо, сина видатного українського поета-революціонера по праву вважають одним з пionерів у галузі електроніки.

164 слів

О. Травнєвий

49

66. Українському радіо — дев'яносто років

Історія Українського радіо – це дивовижна епоха: сотні журналістів-корифеїв, тисячі радіопрограм, мільйони листів і телеграм від слухачів і незліченна кількість сказаних і почутих

А знаєте, з якого слова й коли все почалося? Увечері шістнадцятого листопада 1924 року з гучномовців, установлених у центрі Харкова, пролунало: «Алло! Говорить Харків! Працює перша в Україні радіотелефонна станція!» Харків'яни, затамувавши подих, слухали, як звучит по радіо концерт.

У літопис Українського радіо вписано чимало незабутніх штогрінок. Позивні «Реве та стогне Дніпро широкий» не знікали з ефіру в роки Другої світової війни. Українські письменники, а саме: Володимир Сосюра, Павло Тичина, Максим Рильський — в фронті передавали аудіозвернення, які підtrzymували бойовий дух народу. А по війні чимало українських родин, розпорощених по всіх усюдах, возз'єднувалися завдяки радіо.

Понад вісімдесят годин подоби — такі обсяги мовлення Національної радіокомпанії України сьогодні, у дні її дебютанта, багато в чому заслуга тих, хто відкривши двері до радіо, зробив його доступним для всіх.

сторччя. І зараз, у ці хвилини, коли ви разом з обагомільйонами українською родиною синхронно, слово за словом пишете згадодиктант, пам'ятайте: це відбувається завдяки нашим спільним зусиллям.

67. Манко Вовчок

Маочи намір вивчити українську мову, російський класик Ован Тургенев звернувся до Тараса Шевченка, щоб той порекомендував, прозу якого українського письменника варто читати як зразок літературної мови. Поет відповів: «Читайте Марка Зовчка, бо він знає нашу мову». Цей факт дуже красномовний.

Пісногадятирічна дівчина Марія Вілінська, красуня, розумниця, дочка російського дворяніна, жила в Орлі в рідній тітки. Її тітка давно не було серед живих, а тітка турбувалася про Марію краще, анж рідна маті.

68. Україна на межі тисячоліття

За легендою, апостол Андрій Первозваний на одному з пагорбів, де нині стоїть Андріївська церква, напророчив: «На горах цих возсяє благодать Божа, буде город великий і возвігнє Бог багато церков». Передбачення збулося: на високому дніпровському березі народився золотоверхий Київ.

Минали роки — слава про Русь-Україну громіла на весь світ, адже на межі першого тисячоліття тут бурхливо дозвівалася

торгівля, право, освіта, культура. Королівським дворам Європи було за честь поріднитися з володарями Києва. Промовистим є такий факт: Анна, високоосвічена дочка Ярослава Мудрого, ставши королевою Франції, підписувала державні акти своїм ім'ям, а її чоловік, король Генріх Перьй, ставив усього-на-

Наша історія славна ще й звичайними боями: упродовж стотисячного періоду від часу походу козаків захисали Україну від дикої орди. Прикро, що на межі другого тисячоліття нам, українцям, ціною життя найкращих синів доводиться боронити від східних сусідів свій європейський вибір. Сьогодні ми по-особливому розуміємо Шевченкову настанову любити Україну «во врем'я лютого» і знаємо, що вистоймо, бо за нами правда й славна історія.

69. Hawi' ničči:

Ми живемо у світі, де співснуете безліч ритмів: клепання кося, тупіт коніт, і дзворчання молока у відрі, і хлопання морських хрюхвиль, і перестук позніх коліс, і покання годинника. Обданий музикальним слухом, наш народ тонко відчуває всі ритми, тому витворив близько трьохсот тисяч народних пісень, якими зачаровує весь світ. Іх у нас сила-силенна на будь-який смак: хлопцям подавай «Ої на горі га й женці жнутъ», а дівчагам — «Цвіте теренъ».

Американцям важко уявити Різдво без «Колядки дзвонів» — пісні, слова якої покладено на музичку українського композитора Миколи Леонтовича. Наш «Щедрик» прикрашає такі відомі фільми як «Гаррі Поттер» «Сам утома» «Затхлений у Нью-Йорку»

чи, як «Гарр Поттер», «Самуїл», «Залізний чоловік» та інші. А чи знаєте ви, що в космосі першою прозвучала українська пісня «Дивлюсь я на небо...»? Понад п'встоліття тому її виконав наш земляк – космонавт Павло Попович. Напевно, автор пісні Михайло Петренко й не сподівався, що його творіння ззвучатиме за межами небом, та навіть, соки не під час

Наши пісні з будь-якими мотивами: чи з пристрасними карпатськими ритмами у виконанні Руслани, чи з тривожними кримськотарськими інтонаціями Джамали — додають усі кордони без віз, бо в них — жива душа народу України.

70. Крила України

70. Крила України

Що спадає на думку, коли чуємо слово «мрія»? Щось піднесене, небо, крила, політ... Недарма саме «Мрію» назвали най-більший у світі літак, сконструйований, до речі, у Києві. Щоб в злітів цей величезний і, на перший погляд, неїдомний за літ-ній птах у синю височину, свій досвід і талант у нього вклали люди різних національностей. Власне, сила напа в тому, що нас багато й ми різні. А здійснених разом, здавалося б, нездійсні-
тих та тим самим

Скажімо, Сергій Параджанов, вірменин за походженням, захопив увесь світ фільмом «Тіні забутих предків», зібравши усіх мрії нам не оракуле.

десятки пагород на численних міжнародних кінофестивалях. Народжена в російському Смоленську Тетяна Яблонська полонила наші душі українськими мотивами, від споглядання яких неначе бото очищається й стаєш добрішим. А як не згадати нашадка давнього грузинського роду Івана Кавалерідзе, якого знаєть у світі як талановитого українського скульптора, що перетворював мармур на живі фігури?

У продовж сторіч земля від Сяну й до самого Дону кожного обдаровує творчими крилами. Головне – усім нам робити свою справу з любов'ю, відчувати політ, і тоді обов'язково мрія здійсниться.

O. Травчевий

162 слова

53

ЗМІСТ

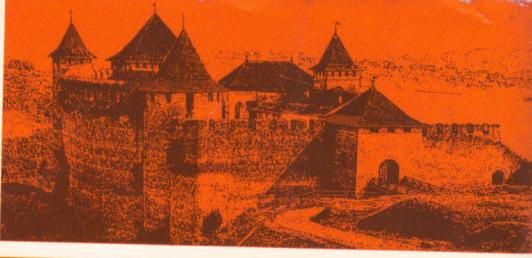
Ідея залітнування університету України відповідає ідеїмплементації
«Ось видовищної країни» та «Відкритої України», які вимагають
зміщення фокуса від місцевого до міжнародного рівня.

СВІТ НАВКОЛО НАС

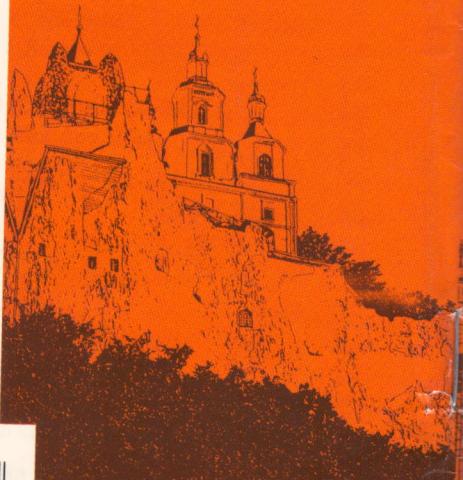
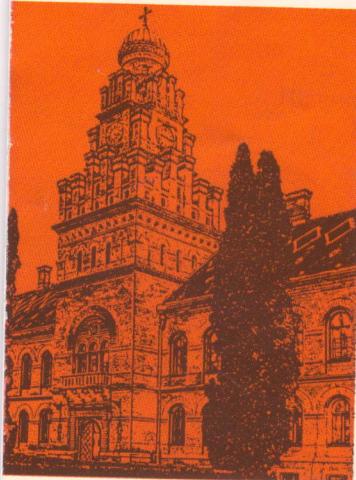
1. Колір слова	5
2. Борщ	5
3. Самобутній Бердичів	6
4. Село базаре	7
5. Мед	7
6. Історія пісні	8
7. Коти	9
8. Фарби колись і нині	9
9. Я серед нив	10
10. Великі гори	11
11. Національний дороговказ	11
12. Реріх та Україна	12
13. Молни	13
14. Щирі почуття	13
15. Українська пісня в космосі	14
16. У червоній майстерні Брюллова	15
17. Наши страви	15
18. Хмара і дюна	16
19. Стежка	17
20. У кожного свій південь	17
21. Бароко	18
22. Яблука	18
23. Пасіка	19
24. Леся	20
25. Іде весна	20
26. Українська ніч	21
27. Єдина у світі вишита книжка	22
28. Ирий	22
29. Кіт на подушечці	23
30. Вождь племені	24
31. Енді Воргол	24
32. Чуже обличчя	25
33. Проповідь біля каміна	26
34. Робінзон	26

ПОДОРОЖІ УКРАЇНОЮ

35. Місце, де наука стає цікавою	27
36. Мандрівка до Буші	28
37. Українська Амазонія	29
38. Токівський каскадний водоспад	29
39. Соляні печери Соледара	30
40. Кам'яне Село	31
41. Оленяча ферма	31
42. Острів Хортиця	32
43. Галицький парк	33
44. Парк «Київська Русь»	34
45. Загадкові камені	34
46. Херсонес Таврійський	35
47. Козацька архітектура	36
48. Диво природи	36
49. Активістський камп'янон	37
50. Найцікавіший фунікулер України	38
51. Піраміди Полтавщини	39
52. Поліське диво	39
53. Скіфські кургані	40
54. Джуринський водоспад	41
55. Історія палацу	42
56. Рожеве озеро	42
57. Меджибіж	43
58. Буцицький камп'янон	44
59. Міжрічинський ландшафтний парк	45
60. Хотинська фортеця	45
61. Молодий Франко	46
62. Радіодиктанту національної єдності — п'ятнадцять років	47
63. Історія пісні «Червона рута»	48
64. Юрій Кульчицький	48
65. Пioner на ниві електроніки	49
66. Українському радіо — дев'яносто років	50
67. Марко Вовчок	50
68. Україна на межі тисячоліть	51
69. Наши пісні	52
70. Крила України	52

Дорогі друзі! Готуючись до ДПА з української мови, ви можете писати диктанти не тільки на уроках у школі, а й у будь-якому іншому місці. Зісканувавши цей QR-код, ви перейдете до аудіодиктантів, що вміщено в цьому посібнику (мобільний додаток АБУК). Темп диктування середній (за крайньої потреби можете звукозапис ставити на паузу). Успіхів!

ISBN 978-966-349-791-4

9 789663 497914 >